

Muzeum Brněnska

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2013

vydává
Mgr. Antonín Reček
ředitel

odborný garant
PhDr. Jaromír Hanák
zástupce ředitele
Marie Juránková
ekonom

vydáno dne
28. 2. 2014

OBSAH

Plnění plánu v oblasti hlavní činnosti organizace	3
1. Sbírkotvorná činnost	3
2. Prezentace	10
3. Interpretace vč. kulturně-výchovné činnosti	15
4. Návštěvnost	24
5. Vědeckovýzkumná činnost	25
6. Knihovní fond	29
7. Propagace	30
8. Plánování a řízení	32
9. Poskytování standardizovaných veřejných služeb	34
10. Plnění úkolů v oblasti hospodaření za rok 2013	36

PLNĚNÍ PLÁNU V OBLASTI HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

Úvod

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, sdružuje šest poboček, z toho jsou čtyři muzea, dva památníky:

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Porta coeli 1001, 666 02 Předklášteří

Muzeum sídlí v budově proboštství kláštera cisterciáků; areál kláštera je od roku 2010 Národní kulturní památkou.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Široká 1, 664 91 Ivančice

Kanceláře muzea sídlí v pronajatých prostorách v Ivančicích, sbírkové předměty jsou převážně uloženy v depozitářích v komplexu benediktinského kláštera v Rajhradě, výstavy se konají, po omezenou dobu v roce, v galerii Památníku Alfonse Muchy v Ivančicích.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

Masarykovo nám. 18, 664 51 Šlapanice

Muzeum sídlí v pronajatých prostorách někdejší scholasterie ve Šlapanicích, sbírkové předměty jsou uloženy v budově muzea na Masarykově náměstí, v depozitáři na ulici Brněnské a v pronajatých prostorách místní Orlovny na Masarykově náměstí.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

K Mohyle míru 200, 664 58 Prace

Pobočku tvoří samotný památník a muzejní objekt s přístavbou – výstavním pavilonem, sbírka je uložena v depozitáři v budově Muzea ve Šlapanicích na Masarykově náměstí.

PAMÁTNÍK PÍSEMŇICTVÍ NA MORAVĚ

Klášter 1, 664 61 Rajhrad

Muzeum sídlí v komplexu benediktinského opatství; tamtéž jsou uloženy sbírkové předměty.

Organizační součástí památníku je také

Knihovna Muzea Brněnska a Knihovna Benediktinského opatství Rajhrad.

LÖW-BEEROVA VILA

Drobného 22, 602 00 Brno

V roce 2013 byla mimo provoz - muzeum, zahrada a zahradní domek jsou ve stavební památkové obnově.

1. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

a) Selekcce - akvizice

V jednotlivých pobočkách muzea byla tradiční sbírkotvorná činnost prováděna v hranicích sběrného území, stanovených v roce 2008. Šlo jak o sběr aktivní (v obcích s „velkou“ mírou působnosti), tak pasivní (v obcích s „malou“ působností). Přitom je třeba mít na paměti, že sběrná oblast poboček Památník Mohyla míru a Památník písemnictví na Moravě přesahuje území kraje, resp. není vymezena geograficky, nýbrž tematicky.

Sběr se uskutečňoval v rozsahu podle jednotlivých fondů a podsbírek na základě posouzení odborných pracovníků. Sbírkové fondy byly doplňovány v chronologických a typově tematických řadách. Pokračoval terénní výzkum – dokumentace života, krajiny, staveb, událostí a osob v regionu. Průběžně byla doplňována i fotodokumentace, písemnosti nesebírkové povahy.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost se sešel k jednání jednou, a to 17.10.2013. Na tomto jednání projednal zařazení předmětů do sbírek získaných nákupem a dary, vlastním sběrem a také převody, z Ústavu archeologické památkové péče v Brně.

Sbírkovatelná činnost přinesla v roce 2013 obohacení sbírek o 138 položek, které byly zapsány do sbírek Muzea Brněnska a jejich příslušných podsbírek.

Jihomoravský kraj jako vlastník sbírkového fondu, eviduje prostřednictvím Muzeum Brněnska, příspěvkové organizace, v Centrální evidenci sbírek 5 samostatných sbírek s přidělenými evidenčními čísly. Jednotlivé sbírky se dále dělí na podsbírký.

SBÍRKA MUZEA VE ŠLAPANICÍCH (MŠL/002-05-06/138002)

SBÍRKA MUZEA V IVANČICÍCH (MIV/002-05-06/139002)

SBÍRKA PAMÁTNÍKU MOHYLA MÍRU (PMM/002-05-06/140002)

SBÍRKA PODHORÁCKÉHO MUZEA (MPŘ/002-05-06/141002)

SBÍRKA PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ (PPM/006-05-31/350006)

SBÍRKA PODHORÁCKÉHO MUZEA (MPŘ/002-05-06/141002)

Sbírku tvoří tyto podsbírký: *archeologická, numismatická, fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová nebo zvuková média, historická, mineralogie-petrografie, nové dějiny, Rajhrad* (předměty z vybavení a sbírek benediktinského kláštera v Rajhradě), *Václav Hynek Mach* (rozsáhlý soubor fotodokumentace převážně sochařských děl, ale i kreseb sochaře), *výtvarné umění a umělecké řemeslo, periodika*.

V roce 2013 bylo dokončeno zpracování fotografické pozůstalosti tišnovského fotografa MUDr. Františka Bílého, pokračovalo třídění pozůstalosti tišnovského učitele, historika umění a jednoho ze zakladatelů Podhoráckého muzea PhDr. Karla Krejčího, zpracovávání a nové ukládání podsbírký Rajhrad, zpracovávání souboru cechovních postavníků, sbírky funerálií, kolekce krojových oděvů vycházejících z vlasteneckých pocitů po 1. a 2. světové válce. Byla zpracována další část kolekce textilu do sbírkového fondu muzea, dokončeno nové zpracování a zkompletování souboru Tkalcovství, zahájeno zpracování historického nábytku v budově muzea do sbírkového fondu ve spolupráci s externistkou PhDr. E. Lyskovou a byl zahájen projekt Zpracování paleontologických sbírek a sbírky schránek recentních měkkýšů (nové roztřídění a očištění) jako podklad pro odborné posouzení externisty v následujících letech.

Počet přírůstků v roce 2013 celkem 42 položek; z toho činil 35 sběr muzea, 4 koupě a 3 muzejní fond.

Nákup sbírek za 34.700,- Kč.

SBÍRKA MUZEA V IVANČICÍCH (MIV/002-05-06/139002)

Sbírku tvoří tyto podsbírký: *archeologická, numismatická, fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová média, historická, umění, fond Alfonse Muchy, fond Beneš Metod Kulda, fond Jakub Svoboda, fond Miroslav Schildberger, historická knihovna, rukopisy, keramika, sklo, lékárna, přírodopisná, nábytek*.

Součástí archeologické sbírky je archeologický materiál z lokality Hrušovany u Brna a Trboušany a ze starého sbírkového fondu materiál z lokalit Mohelno a Židlochovice.

Mj. bylo provedeno odborné zpracování předmětů z podsbírký nábytku externistkou PhDr. Eliškou Lyskovou. Došlo k oskenování korespondence z I. světové války a současně byl zahájen její soupis. Vzhledem k nedostatečnému personálnímu obsazení ivančického muzea vykonávají tuto práci částečně průvodkyně Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě, kde je Sbírka Muzea v Ivančicích převážně uložena.

Počet přírůstků v roce 2013 celkem 5 položek; z toho činil 1 sběr muzea, 1 koupě a 3 převod archeologického materiálu.

Nákup sbírek za 2.500,- Kč.

Sbírka MUZEA VE ŠLAPANICÍCH (MŠL/002-05-06/138002)

Sbírku tvoří tyto podsbírký: *geologická, archeologická, fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová média, historická, militária, knihy, etnografická*.

V roce 2013 byl nadále zpracováván v podsbírký: *historie* - Alois Kalvoda a byly připravovány sbírkové předměty archivní povahy k digitalizaci.

Akviziční činnost probíhala formou aktivních sběrů muzea, dary od dlouhodobých spolupracovníků muzea, pokračovalo také zpracování starého fondu. Pozůstalostní fond B. M. Eliášová byl doplněn dalším nákupem knih, cílem je postupně zkompletovat celé dílo této významné osobnosti regionu. Formou koupě byly obohaceny také podsbírký historie (jídelní porcelánový servis) a etnografie (skleněná valcha), dále byla zakoupena plastika regionálního výtvarníka Rudolfa Březy, jehož dílo nebylo dosud ve sbírce muzea zastoupeno.

Počet přírůstků v roce 2013 celkem 53 položek, z toho činil 31 sběr muzea, 9 koupě, 9 darem, ze starého fondu přibýly 3 předměty, převodem byla sbírka obohacena o 1 položku;

Nákup sbírek za 11.100,- Kč.

SBÍRKA PAMÁTNÍKU MOHYLA MÍRU (PMM/002-05-06/140002)

Sbírka není vzhledem k malému počtu položek členěna na podsbírký, tvoří ji *různorodý materiál*. Ten se vztahuje jednak k historii napoleonských válek, zvláště pak k událostem tažení roku 1805 a bitvy u Slavkova a jejím důsledkům, jednak k tradicím a ohlasu bitvy – jejím „druhému životu“ včetně tématu samotného památníku Mohyla míru.

Počet přírůstků činil v roce 2013 celkem 2 položky, z toho činil 1 koupě, 1 dar;

Nákup sbírek za 2.000,- Kč.

SBÍRKA PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ (PPM/006-05-31/350006)

Sbírku tvoří tyto podsbírký: *literární archiv, knihy, výtvarné umění, Ex libris, Památník písemnictví na Moravě, trojrozměrné předměty*. Sbírka moravských bibliofilů a signovaných prvních vydání současných moravských spisovatelů. Oblast knižní kultury reprezentuje menší soubor knižních ilustrací a sbírka ex libris. Základem sbírky je pozůstalost po V. Sládkové, část pozůstalosti Q. Glůcka a M. Mikuláškové, literární soubory spisovatelky H. Pražákové a Fr. Křeliny, pozůstalost básníka I. Sabinova, významná část pozůstalosti D. Müllerové, dokumenty k osobnosti G. Glůcka, autografy B. Hrabala a konvolut korespondence J. Skácela.

Akviziční činnosti v roce 2013 byl nejvýznamnějším ziskem relativně ucelený soubor korespondence Jana Čepa. Méně efektním, ale rozhodně nezanedbatelným přírůstkem je rodinná kronika spjatá s V. Gardavským, významným filosofem a literátem šedesátých let. Velmi cenným ziskem jsou dva konvoluty samizdatové literatury. Fundamentálním úkolem bude zpracování poměrně obsáhlého dědictví po básníku Josefu Suchém, darů Ivo Odehnala, a souborné produkce nakladatelství Blok (Karel Blažek). Pokračovalo doplňování sbírky autorsky signovaných knih, bibliofilů a ex libris. Sbírka se rozrostla také o signovaná vydání vesměs posledních autorských děl literárních osobností, které byly hosty pořadů StřeDění (Petra Oslzlého, Petra Čichoně, Miroslava Balaštíka, Martina Stöhra, Milana Uhde, Kláry Janečkové, Jaroslav Tučka, Radka Malého, Eriky Bezdíčkové, Aloise Mikulky a Luisy Novákové).

Počet přírůstků v roce 2013 celkem 36 položek, z toho činil 10 sběr muzea, 4 koupě, 22 bylo darů. (Poznámka: Některé tyto soubory, vesměs se jednalo o dary, obsahovaly až 100 položek, takže z pohledu množství, ale i kvality byly sbírkotvorné aktivity korunovány cennými zisky)

Nákup sbírek za 5.200,- Kč.

Seznam akvizic za rok 2013 je v příloze č. 1 této zprávy.

b) Tezaurace - evidence a inventarizace

Změny v evidenci (aktualizace) byly nahlášeny 15.5.2013 a 15.11.2013 do Centrální evidence sbírek na Ministerstvu kultury ČR. Byla zahájena nová etapa periodické inventarizace sbírkového fondu (vyjma Památníku písemnictví na Moravě, jehož sbírka se stala součástí CES v roce 2007).

PODHORÁCKÉ MUZEUM

✓ Do 2. stupně evidence bylo převedeno 421 položek, z toho v podsbírci *historické* 205, v podsbírci *nové dějiny* 5, v podsbírci *výtvarné umění a umělecké řemeslo* 47, v podsbírci *Rajhrad* 97, v podsbírci *fotografie* 5, v podsbírci *archeologické* bylo rozepsáno 132 inventárních čísel.

✓ Celkem je v DEMUSu evidováno 5.213 položek, k tomu v podsbírci *archeologické* 3.560 položek.

- ✓ V rámci periodické inventarizace byly revidovány podsbírký: *fotografie* v rozsahu 1 160 inventárních čísel, *archeologická* v rozsahu 132 inventárních čísel, *historická* v rozsahu 190 inventárních čísel, *Nové dějiny* v rozsahu 22 inventárních čísel, celkem v rozsahu 1 504 inventárních čísel.
  - ✓ Periodická inventarizace proběhla v termínu od 1. 4. 2013 do 15. 12. 2013 (podsbírký *fotografie*, *historická*, *Nové dějiny*) a od 1. 11. 2013 do 20. 12. 2013 (podsbírký *archeologická*) – viz Inventarizační zápis č. 1/2013 a č. 2/2013.
  - ✓ Celkový počet evidenčních čísel Sbírký Podhoráckého muzea činí: 32.557. Z toho digitalizováno je 1 167 položek (digitální podoba sbírkového předmětu připojena k dokumentačnímu záznamu o sbírkovém předmětu – 2. stupeň evidence).
  - ✓ Byla vedena jediná přírůstková kniha, založená 18. 5. 2010.
  - ✓ Byla zahájena nová etapa periodické inventarizace sbírkového fondu. S ohledem na probíhající skenování sbírkových fotografií formátů do A 4 se revize zaměřila na tuto podsbírký *fotografie*. Dále byla provedena inventarizace přírůstků do sbírkového fondu za kalendářní rok 2003.
- V zájmu důsledného odborného posouzení a relevantních informací ve 2. stupni evidence bylo využito služeb externí spolupracovnice – PhDr. Elišky Lyskové (nábytek).

MUZEUM V IVANČICÍCH

- ✓ Do 2. stupně evidence bylo převedeno 280 položek; z toho v podsbírký *historické* 185, v podsbírký *keramika* 28, v podsbírký *umění* 54, v podsbírký *Alfons Mucha* 2, v podsbírký *sklo* 9, v podsbírký *numismatika* 1, v podsbírký *archeologické* 1.
- ✓ Celkem je v DEMUSu evidováno 9 246 položek (včetně podsbírký archeologie, kde je 3.193 položek);
- ✓ V rámci periodické inventarizace byla revidována část podsbírký *historické* v rozsahu 7 inventárních čísel a část podsbírký *archeologické* v rozsahu 64 inventárních čísel; celkový počet inventarizovaných sbírkových předmětů činil 71 inventárních čísel;
- ✓ Revize proběhla v termínu od 1. 9. 2013 do 20. 12. 2013 včetně podsbírký archeologické – viz Inventarizační zápis č. 1/2013.
- ✓ Celkový počet evidenčních čísel Sbírký Muzea v Ivančicích činí: 27.084. Z toho digitalizováno je 1.636 položek (digitální podoba sbírkového předmětu připojena k dokumentačnímu záznamu o sbírkovém předmětu – 2. stupeň evidence).
- ✓ Knihovníci Muzea Brněnska pokračovali v katalogizaci knih, které jsou součástí sbírký Muzea v Ivančicích, do knihovnického systému Clavius - bylo zkatalogizováno 196 položek z podsbírký *historická knihovna*.
- ✓ Byla vedena jediná přírůstková kniha, založená 21. 1. 1975 (jedná se o datum prvního zápisu v této přírůstkové knize).
- ✓ Byla zahájena nová etapa periodické inventarizace sbírkového fondu. V zájmu důsledného odborného posouzení a relevantních informací ve 2. stupni evidence bylo využito služeb externích pracovníků – PhDr. Elišky Lyskové (podsbírký *nábytek*) a PhDr. Jana Šmerdy (podsbírký *numismatika*).

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

- V roce 2013 byl věnován větší časový prostor doplňování a zpřesňování stávající sekundární evidence. Z tohoto důvodu (a také z důvodu rekonstrukce topení v budově muzea a časově náročného stěhování sbírek) byl do 2. stupně evidence převeden menší počet sbírkových předmětů než v předchozích letech.
- ✓ Do 2. stupně evidence bylo převedeno 589 položek a zároveň zapsáno do systému DEMUS 589 položek; z toho v podsbírký *historické* 154, v podsbírký *etnografie* 3, v podsbírký *krásné umění* 22, v podsbírký *knihy* 65, v podsbírký *fotografie* 59, v podsbírký *archeologie* 286.
  - ✓ Celkem je v DEMUSu evidováno 22 557 položek (včetně podsbírký *archeologické*, kde je 3451 položek);
  - ✓ V rámci periodické inventarizace byly revidovány podsbírký: *fotografie* jako celek, tj. v rozsahu 5.773 inventárních čísel, a část podsbírký *archeologické* v rozsahu 20 inventárních čísel; celkový počet inventarizovaných inventárních čísel činil 5.793 položek;

✓ Revize proběhla v termínu od 1. 11. do 20. 12. 2013 včetně podsbírký *archeologické* – viz inventarizační zápisy č. 1/2013 a č. 2/2013 Muzea ve Šlapanicích.

✓ Byla vedena jediná přírůstková kniha, založená 8. 1. 2004.

✓ Celkový počet evidenčních čísel Sbírký Muzea ve Šlapanicích činí: 28.062. Z toho je digitalizováno 2.200 položek (digitální podoba sbírkového předmětu připojena k dokumentačnímu záznamu o sbírkovém předmětu – 2. stupeň evidence).

V zájmu důsledného odborného posouzení a relevantních informací ve 2. stupni evidence bylo využito služeb externího spolupracovníka – PhDr. Jana Šmerdy (numismatika).

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

✓ Do 2. stupně evidence byly převedeny 2 položky a zároveň zapsány do systému DEMUS 2 položky.

✓ Celkem je v DEMUSu evidováno 725 položek.

✓ V rámci periodické inventarizace nebyly revidovány žádné sbírkové předměty, celkový počet inventarizovaných sbírkových předmětů činil 0 položek (mimořádná inventarizace bude provedena v roce 2014 při fyzickém a administrativním předání Sbírký Památníku Mohyla míru).

✓ Byla vedena jediná přírůstková kniha, založená 1. 1. 1968.

✓ Celkový počet evidenčních čísel Sbírký Památníku Mohyla míru činí 725. Z toho digitalizováno je 95 položek.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

✓ Do 2. stupně evidence bylo převedeno 2.557 položek a zároveň zapsáno do systému DEMUS 2.557 položek; z toho v podsbírci *literární archiv* 1.797, v podsbírci *knihy* 149, v podsbírci *výtvarné umění* 16, v podsbírci *Ex libris* 571, v podsbírci *trojrozměrné předměty* 24.

✓ Celkem je v DEMUSu evidováno 3.622 položek.

✓ V rámci periodické inventarizace byly revidovány podsbírký *literární archiv* v rozsahu 40 inventárních čísel, podsbírký *knihy* v rozsahu 31 inventárních čísel, podsbírký *výtvarné umění* v rozsahu 4 inventárních čísel, podsbírký *Ex libris* v rozsahu 262 inventárních čísel, podsbírký *trojrozměrné předměty* v rozsahu 2 inventárních čísel; celkový počet inventarizovaných sbírkových předmětů činil 339 inventárních čísel;

✓ Revize proběhla 17. 12. 2013 – viz inventarizační zápis č. 1/2013 Památníku písemnictví na Moravě.

✓ Byla vedena jediná přírůstková kniha, založená 12. 7. 2005.

✓ Celkový počet evidenčních čísel Sbírký Památníku písemnictví na Moravě činí 3.656. Z toho digitalizováno je 1.825 položek (digitální podoba sbírkového předmětu připojena k dokumentačnímu záznamu o sbírkovém předmětu – 2. stupeň evidence).

Celkový počet evidenčních čísel předmětů a jejich souborů ve všech Sbírkách a podsbírkách (včetně archeologických) Muzea Brněnska k 31. 12. 2013 je 92.084.

c) Péče o sbírky – uložení sbírek – stav depozitářů, konzervátorská, restaurátorská a preparátorská činnost:

V depozitářích všech poboček byl prováděn průběžný úklid, prováděny pravidelné odpočty a počítačové vyhodnocování naměřených hodnot teploty a vlhkosti vzduchu, kontrolovány hasicí přístroje. Prostory všech depozitářů, v nichž jsou uloženy sbírkové předměty poboček Muzea Brněnska, byly ošetřeny zaplynováním, aby se předešlo napadení hmyzími škůdci a plísněmi.

Stejně jako v minulých několika letech je znovu třeba upozornit na naprostý nedostatek depozitářů pro uložení archeologických sbírek. Pro příjem těchto sbírek bylo již před třemi lety nutno vyhlásit „stop stav“ – problém však už je natolik akutní, že bude nezbytné jej v nejbližší budoucnosti řešit, aby nedošlo k bezvýchodné situaci.

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Byla umístěna nová kovová skříň na papíry velkých formátů do depozitáře č. 3 a s tím spojena reorganizace a přeložení části mineralogických sbírek. Pokračovalo ukládání podsbírký Rajhrad do

depozitáře č. 6, průběžný úklid regálů a nové ukládání sbírek v souvislosti s probíhající revizí v depozitářích č. 1, 2 a 3. V depozitářích č. 1 a 4 pokračovalo ukládání písemností archivu muzea.

Depozitáře byly pravidelně kontrolovány a uklizeny, okna umyta 2x ročně. Instalovány byly elektronické odpuzovače hlodavců, na jaře a na podzim byly místnosti deratizovány.

Pravidelně probíhaly odpočty a počítačové vyhodnocování naměřených hodnot teploty a vlhkosti vzduchu v depozitářích č. 2,4 a 6, kontrolovány byly hasicí přístroje.

Byla dokončena úprava a reorganizace chodby před depozitáři č. 1 – 4 pro uložení velkých sbírkových předmětů.

Ve dnech 29. dubna až 1. května 2013 došlo k preventivnímu zaplynování celé budovy včetně sbírkových fondů.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Téměř celý sbírkový fond je uložen v depozitářích v Rajhradě. V depozitářích byly prováděny kontroly teploty i vlhkosti vzduchu a běžný úklid (úklid prováděly uklízečky Památníku písemnictví na Moravě). Rovněž zde proběhly pravidelné kontroly hasicích přístrojů a elektronického zabezpečení. Část sbírek je uložena v Ivančicích.

Bylo reorganizováno uložení podsbírký *archeologie*. Pokud je to dohledatelné, byly nálezy ukládány podle nálezových celků a přebalovány do nových obalů. Průběžně jsou také znovu popisovány předměty, u nichž je inv. číslo jen nalepeno na štítku, nebo již dokonce došlo k jeho ztrátě. Karty těchto předmětů jsou opisovány do Demusu, kde je uváděno i inventární číslo AÚ, pod nímž figurují tyto nálezy v nálezových zprávách a literatuře. Z archeologického ústavu byly vyžádány kopie nálezových zpráv starých depozit a podle nich jsou předměty identifikovány a popisovány a znovu seskupovány do nálezových celků a celků podle výzkumu (inv. č. Muzea Brněnska tyto celky někdy nerespektují).

V depozitáři v Rajhradě byla provedena úprava uložení části přírodopisné podsbírký.

29. 4. 2013 proběhlo v depozitářích v Rajhradě plynování proti plísní, dřevokaznému hmyzu a některým dalším druhům hmyzích škůdců.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

V budově muzea proběhla dlouho odkládaná rekonstrukce plynového topení, což si vyžádalo časově náročné vyklizení větší části hlavního depozitáře v budově muzea a posléze další přesuny sbírek mezi jednotlivými depozitáři. Při rekonstrukci konečně došlo k odstranění plynových kotlů, které byly dosud umístěny v depozitáři a znemožňovaly dosažení stálých klimatických podmínek. Po dokončení prací tak mohly být zpět přemístěny také některé sbírkové předměty z podsbírký *Krásné umění*, které byly v dřívějších letech právě z důvodů tepelných výkyvů umístěny v depozitáři ve šlapanické Orlovně. V souvislosti s rekonstrukcí byly provedeny také menší úpravy v uložení textilu a zbraní. Pokračovala reorganizace uložení podsbírký *archeologie* v depozitáři na Brněnské ulici.

29. dubna 2013 proběhlo plynování depozitářů v budově muzea, v Orlovně a na Brněnské ulici.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

V roce 2013 bylo nutno vzhledem k rekonstrukci topení v objektu Muzea ve Šlapanicích, kde je sbírkový fond Památníku Mohyla míru uložen, jej na dobu zhruba pěti šesti týdnů uložit provizorně. Po předání funkce správce sbírký, bude provedena mimořádná revize sbírkového fondu. Během roku byl proveden přesun některých předmětů z depozitáře v Muzeu ve Šlapanicích do suterénu pavilonu Památníku Mohyla míru, kde by měl vzniknout nový depozitář Sbírký Památníku Mohyla míru. Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2013 byl do této místnosti nainstalován i dataloger pro sledování vlhkosti a teploty, jehož naměřené hodnoty budou vyhodnoceny v prvním čtvrtletí roku 2014. V roce 2014 bude také suterénní místnost vybavena regály i bezpečnostní mříží a dojde k přesunu celého sbírkového fondu sbírký PMM z Muzea ve Šlapanicích na PMM.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Sbírký Památníku jsou uloženy ve sbírkovém depozitáři, který podléhá bezpečnostnímu režimu a je přístupný jen úzkému okruhu odborných pracovníků. Vzhledem k omezeným prostorovým možnostem

a prozatímnosti úložných prostorů (nedobudovaný policový systém) se dosud nepodařilo uspořádat depozitář tak, aby komfortně splňoval požadavky muzejních standardů. Vedle projektové přípravy a po pořízení základního materiálu již byly také dokončeny jednotlivé police a zbývá již pouze jejich odborná instalace, což bude zásadním úkolem pro příští rok.

d) Konzervátorská, restaurátorská a preparátorská činnost:

Vlastní kapacitou:

V roce 2013 fungovaly v Muzeu Brněnska dvě dílny, jednak klasická konzervátorská, jednak restaurátorsko-konzervátorská pro keramické sbírky a sklo. (Poznámka: Konzervátor dřeva a kovu je pověřen také funkcí bezpečnostního technika v Muzeu Brněnska.)

* Konzervátor dřeva a kovu ošetřil celkem 128 sbírkových předmětů, z toho:

93 sbírkových předmětů ze **Sbírky Podhoráckého muzea**; 13 sbírkových předmětů ze **Sbírky Muzea v Ivančicích**, 21 sbírkových předmětů ze **Sbírky Muzeum ve Šlapanicích** a 1 sbírkový předmět ze **Sbírky Památník písemnictví na Moravě**. Do zprávy je započítáno i 12 předmětů, na kterých byly započaty práce a jejichž ošetření bude pokračovat během roku 2014. Relativně vyšší počet předmětů ze **Sbírky Podhoráckého muzea** je dán zpracováním drobného archeologického materiálu.

* Konzervátorka keramiky a skla ošetřila celkem 62 sbírkových předmětů ze **Sbírky Muzea v Ivančicích** (čištění orientální soupravy, čištění, leštění 56 kusů keramiky, porcelánu, skleněných a kovových předmětů ze sbírkového fondu muzea pro výstavu o kávě, čištění a leštění dalších 24 kusů předmětů, zapůjčených na výstavu o kávě od soukromých osob, doplňování a retuše keramiky z archeologické podsbírkou) 6 ks.

Pro **Podhorácké muzeum** mimoto vyrobila 11 kusů replik keramiky pro výstavu „Kláster Porta coeli pověstmi opředen“.

Dodavatelskou kapacitou:

Ze **Sbírky Podhorácké muzeum**: byl restaurován soubor 21 výtvarných děl určených pro výstavu „Zapomenutí svědkové dávné slávy“ (v roce 2014).

Ve všech případech šlo o konzervátorský zásah s drobnými restaurátorskými doplňky.

Celková cena: 65.000,- Kč

Ze **Sbírky Muzea v Ivančicích**: bylo restaurováno 5 výtvarných děl pro zápůjčku do Bratislavy v r. 2014; dále pak bylo konzervováno s drobnými restaurátorskými zásahy 6 děl.

Celková cena: 96.970,- Kč

Ze **Sbírky Muzeum ve Šlapanicích**: byl realizován konzervátorsko-restaurátorský zásah u 2 sbírkových předmětů. Proběhla též restaurátorská konzultace pro rok 2014 týkající se restaurátorského zásahu – praporu šlapanických vysloužilců.

Celková cena: 100.600,- Kč

Celkové náklady na restaurování sbírkových předmětů dodavatelskou kapacitou všech poboček činily **262.570,00 Kč**.

e) zápůjčky sbírkových předmětů:

V roce 2013 bylo zapůjčeno celkem 639 sbírkových předmětů:

PODHORÁCKÉ MUZEUM - 54 sbírkových předmětů;

MUZEUM V IVANČICÍCH – 35 sbírkových předmětů;

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU – 5 sbírkových předmětů;

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH – 538 sbírkových předmětů – včetně archeologických sbírkových předmětů;

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ – 7 sbírkových předmětů.

	celkem	MŠL	MIV	PMM	MPŘ	PPM
Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů k 31. 12. 2013	92.084	28.062	27.084	725	32.557	3.656
Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů	44.008	22.557	9.246	725	7.858	3.622

zapsaných k 31. 12. 2013 v elektronickém evidenčním systému						
Počet vyřazených evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2013 (k 31.12.)	0	0	0	0	0	0
Počet nově zapsaných evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2013 (k 31. 12)	138	53	5	2	42	36

2. Prezentace (expoze, výstavy)

Stálé expoze:

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Mineralogický systém a paleontologie

Minerály Tišnovska

Lapidárium kamenných fragmentů v křížové chodbě kláštera Porta coeli

Měšťanský obytný interiér z přelomu 19. a 20. století

Dějiny a současnost kláštera Porta coeli

V roce 2013 nebyly prováděny obsahově ani instalačně žádné významnější úpravy stávajících pěti expozi.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

Koněspřežný kočár vyrobený mezi lety 1890 - 1899 rakouskou firmou BRUNN-H-FISCHER

Koněspřežný kočár s dvoumístnou kabinou z přelomu 19. a 20. Století

V roce 2013 nedošlo v expozici ke změnám či úpravám.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

Bitva tří císařů. Slavkov / Austerlitz 1805

Fenomén Austerlitz

Součástí expoze v nově vybudovaném pavilonu byla i v roce 2013 unikátní velkorozměrová skica – panorama, obraz L. Vacátka „Útok na Pratecké výšiny“. V listopadu byla zde instalována kopie obrazu F. Gérarda „Císař Napoleon I. v rouchu korunovačním“.

PAMÁTNÍK PÍSEMŇICTVÍ NA MORAVĚ

Stálá expoze písemnictví na Moravě a písemnictví s vazbami na Moravu

Kromě toho, že byly v říjnu 2013 otevřeny nové prostory v jižním křídle prelatury zahrnující stálou expozici, která uvádí návštěvníka do atmosféry benediktinského kláštera a Památníku písemnictví na Moravě, kde vznikly také dvě nové výstavní prostory, byly ve druhé části expoze doplněny některé exponáty, v jiných případech došlo k jejich výměně. Připravena byla modernizace druhé části stálé expoze a doplnění úvodu – nejstarší literární památky o reprodukovanou četbu staroslověnského textu.

Stálá expoze o činnosti Památníku

Poskytuje v jižním křídle druhého nadzemního podlaží návštěvníkovi základní informaci o sbírkách, výstavách, literární soutěži atd.

Pracovna básníka Josefa Suchého

V prvním nadzemním podlaží byla koncem roku (a dosud je) vystavena pracovna výrazného moravského básníka (1923-2003).

Kurátoři expoze: PaedDr. Libor Kalina, Mgr. Jiří David

Termín konání: od prosince 2013

V Muzeu Brněnska bylo v r. 2013 uspořádáno – celkem 27 výstav:

PODHORÁCKÉ MUZEUM – (celkem 7 výstav)

Milan Magni – práce ze Svatoslavi 2010 - 2012

Výstava maleb a sítotisků umělce z let 2010 – 2012 inspirovaných krajinou kolem Svatoslavi. Další z řady výstav přibližujících tvorbu současných výtvarníků žijících ve sběrném regionu Podhoráckého muzea.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Šviková

Výstavní sály č. 1 – 3 v patře budovy

Termín konání: 17. 2. - 1. 4. 2013

Jaro

Práce žáků výtvarného oboru ZUŠ v Tišnově. Tradiční výstava ve spolupráci muzea a základní umělecké školy byla zaměřena k jarním svátkům.

Kurátorka výstavy: PhDr. Irena Ochrymčuková

Galerie v přízemí

Termín konání: 3. 3. - 28. 4. 2013

Klášter Porta coeli pověstmi opředen

Výstava u příležitosti 780. výročí první písemné zmínky představila dějinné události kláštera formou prostorové instalace, inspirované dochovanými pověstmi.

Hlavní výstava sezóny

Kurátoři výstavy: PhDr. Josef Zecpal, PhDr. Irena Ochrymčuková

Výstavní sály č. 1 - 3 v patře budovy

Termín konání: 28. 4. - 3. 11. 2013

Porcelánové panenky

Výstava ze sbírky soukromé sběratelky paní Dagmar Jurčíkové

Hlavní výstava sezóny

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Šviková

Galerie v přízemí

Termín konání: 18. 5. - 29. 9. 2013

Liturgická roucha

Doprovodná instalace k hlavní výstavě „Klášter Porta coeli pověstmi opředen“, uspořádaná ve spolupráci s Římskokatolickou farností Tišnov a Předklášteří.

Kurátorka výstavy: PhDr. Irena Ochrymčuková

Chodba v patře budovy

Termín konání: 9. 7. - 15. 10. 2013

Genocida Romů za 2. světové války

Panelová výstava převzatá z Muzea romské kultury v Brně.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Šviková

Galerie v přízemí budovy

Termín konání: 20. 10. - 1. 12. 2013

Betlémy

Výstava ve spolupráci se školami v regionu Tišnovska a tišnovskou galerií Art Periscope.

Kurátorka výstavy: PhDr. Irena Ochrymčuková

Výstavní sály č. 1 – 3 v patře budovy

Termín konání: 24. 11. 2013 - 13. 1. 2014

MUZEUM V IVANČICÍCH – (celkem 2 výstavy)

Podobně jako v minulých letech nedisponovalo Muzeum v Ivančicích vlastními výstavními prostory, podle dohody s vedením města Ivančic vystavovalo v galerii Památníku A. Muchy.

Káva aneb Velké kouzlo malého zrnka

Výstava o kávě, jejím zpracování a přípravě pořádaná ve spolupráci s Muzeem v Bruntále.

Kurátorka: Mgr. Marta Němečková
Termín konání: 26. 7. – 20. 10. 2013

Josef Lada – malíř a ilustrátor

Výstava reprodukcí děl Josefa Lady pořádaná ve spolupráci s Oblastním muzeem Praha- východ v Brandýse nad Labem. Putovní výstava Oblastního muzea Praha-východ v Brandýse nad Labem představila přes 80 reprodukcí výtvarných děl známého českého malíře, kreslíře, ilustrátora a spisovatele Josefa Lady (1887 – 1957). Podstatnou část výstavy tvořila Ladova volná malířská tvorba, menší část pak byla věnována Ladově ilustrátorské a spisovatelské činnosti. Součástí výstavy byl i film o životě Josefa Lady.

Kurátorka: Mgr. Marta Němečková
Termín konání: 7. 11. 2013 – 12. 1. 2014

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH – (celkem 8 výstav)

Prezentační činnost muzea se i nadále zaměřovala především na dětské návštěvníky, školní skupiny i rodiny s dětmi. Součástí výstavního plánu byly stejně jako v uplynulých letech také výstavy s regionálním aspektem.

Tady jsem doma • Zapomenuté Šlapanice

Další z projektů uspořádaných ve spolupráci se školskými zařízeními v regionu, tentokrát s MŠ Hvězdička Šlapanice, MŠ Zahradka Šlapanice, ZŠ Šlapanice a gymnáziem a ZUŠ ve Šlapanicích. Na výstavě byla prezentována výtvarná tvorba žáků reflektující Šlapanice jako místo, kde děti žijí a studují. Zároveň s touto výstavou probíhala související výstava historických fotografií zapomenutých či již neexistujících míst ve městě a okolí *Zapomenuté Šlapanice*. Tato výstava byla částečně koncipována jako fotokvíz. Obě výstavy se setkaly s velmi pozitivní odezvou návštěvníků a znamenaly další krok v zapojení muzea do komunitního života města.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Krajíčková
Termín konání: 23. 1. – 24. 2. 2013

Morava vypráví ... aneb Moravské mýty, pověsti a pohádky

Repríza autorské výstavy Památníku písemnictví na Moravě uspořádaná ve spolupráci s MZM a Divadlem Radost. Výstava představila knížky lidového čtení na Moravě, pověsti, legendy, pohádky a jejich sběratele a vypravěče, expozice byla doplněna loutkami postav z tradičních moravských pohádek. Výstava určená dětem i příznivcům literatury zaznamenala značný zájem škol.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Krajíčková
Termín konání: 5. 4. – 19. 5. 2013

Autíčka aneb Láska na čtyřech kolech

Autorská výstava připravená ve spolupráci se soukromými sběrateli prezentovala autíčka, s nimiž si hrály české děti v 60. – 80. letech 20. století. Zastoupena byla někdejší produkce českých výrobních družstev Igra, Ites, Směr, KDN, Kaden a Kovap, dále autíčka dovážená do socialistického Československa ze SSSR a NDR. Další oddíl výstavy tvořily modely světoznámé britské značky Matchbox. Scénář výstavy věnoval pozornost obecné historii automobilismu ve světě i v Čechách a dále fenoménu sběratelství a výrobě hraček. Výstava oslovila nejen dětské návštěvníky, ale i pamětníky a setkala se s velmi příznivým ohlasem návštěvníků. Bohužel musela být předčasně ukončena z důvodu rekonstrukce topení v budově muzea.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Krajíčková
Termín konání: 8. 6. – 1. 9. 2013

Za oponou - Z historie šlapanického ochotnického divadla.

Výstava k 120. výročí vzniku divadelního odboru Sokola ve Šlapanicích, zařazená do výstavního plánu muzea dodatečně, mapovala historii zdejšího amatérského divadla od jeho počátků až po současnost. Na přípravě i samotné instalaci výstavy se výrazně podíleli šlapaničtí ochotníci. Výstava se zabývala také

rekonstrukcí šlapanické sokolovny, která proběhla v osmdesátých letech 20. století a byla významným předělem v novodobé historii zdejších amatérských divadelníků.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Krajičková

Termín konání: 7. 8. – 25. 8. 2013

Smrt je jen začátek...

Výstava o smrti, pohřbívání a životě poté v předkřesťanských dobách vycházela z archeologických nálezů v evropských zemích a prezentovala rozmanité podoby rituálů spojených s koncem lidského života. Osobitý projekt vznikl ve spolupráci s MZM a ÚAPP Brno. Výstava, přestože vyvolala značný zájem médií, nezaznamenala takový návštěvnický ohlas, jak se předpokládalo, přesto se z odborného hlediska nesporně jedná o významný počin. Výstava bude v dalších letech reprízovaná na pobočkách Muzea Brněnska, plánováno je také její zapůjčení do Muzea Vyškovska na podzim 2014.

Kurátorka výstavy: Mgr. Klára Sovová

Termín konání: 9. 10. 2013 – 5. 1. 2014

Barvy podzimu

Tradiční podzimní výstava chryzantém, ovoce a zeleniny Českého zahrádkářského svazu ZO Šlapanice se letos uskutečnila ve výstavních prostorách v přízemí muzea.

Spolupráce na výstavě a její realizaci: Mgr. Martina Krajičková

Termín konání: 25. 10. – 27. 10. 2013

Poezie záplat III

Třetí ročník tradiční výstavy patchworku připravený ve spolupráci s Patchworkovým klubem Brno představil aktuální tvorbu patchworkářek z Brna a okolí a již tradičně se setkal s velkým zájmem veřejnosti.

Kurátorky výstavy: Mgr. Klára Sovová, Mgr. Martina Krajičková

Termín konání: 15. 11. – 1. 12. 2013

Pozdrav od Ježíška aneb Pestrobarevný svět vánočních a novoročních pohlednic

Autorská výstava vánočních a novoročních pohlednic připravená ve spolupráci se soukromými sběrateli a Poštovním muzeem v Praze mapovala tradici posílání vánočních a novoročních přání od počátků až po současnost a umožnila návštěvníkům sledovat proměny podoby vánočních pohlednic v čase. Prezentovány byly také vánoční poštovní knížky a historické poštovní schránky.

Kurátorky výstavy: Mgr. Simona Faberová

Termín konání: 11. 12. – 5. 1. 2014

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU – (celkem 1 výstava)

Extremismus

Výstava fotografií autora fotografa a novináře Otto Ballon Mierny, výstava dokumentovala demonstrace a pochody extremistických skupin v Brně, Břeclavi a Hodoníně a zachycovala nejen střety extrémistů, ale i činnost antikonfliktního týmu.

Kurátor výstavy: Mgr. Josef Večeřa

Termín konání: 24. 5. – 9. 6. 2013

Dne 21. 11. proběhla instalace a poté vernisáž repliky obrazu Napoleon v korunovačním rouchu. Repliku slavného obrazu Napoleona od francouzského malíře Françoise Gérarda o rozměrech 145 x 245 cm vytvořila restaurátorka Monika Hadová

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ – (celkem 9 výstav)

Josef Merhaut – literát dramatického Brna

Výstava věnovaná známému brněnskému spisovateli, publicistovi a divadelnímu kritikovi z přelomu 19. a 20. století

Kurátorky výstavy: Mgr. et Ing. Romana Macháčková, Mgr. Andrea Procházková

Náměstíčko

Termín konání: 9. – 31. 3. 2013

Moravské vydavatelství se představuje – Barrister a Principal

Pokračování cyklu o vydavatelstvích ze současné Moravy bylo produkcí brněnského nakladatelství a internetového knihkupectví, které se zaměřuje na beletrii, knížky pro děti, odbornou literaturu, jazykové učebnice.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Kloudová

Náměstíčko

Termín konání: 3. 4. – 30. 6. 2013

In omnibus glorificetur Deus

Výstava partnerské Moravské zemské knihovny v Brně připomněla 200 let trvání samostatného opatství v Rajhradě.

Prostory druhého nadzemního podlaží konventu kláštera

Termín konání: 24. 4. do 31. 10. 2013

Baťa – od projevů k próze a poezii

Slovo jako nástroj propagandy i osobního vyjádření. Slovesné projevy Tomáše a Jana Antonína Bati.

Kurátor výstavy: PhDr. Vojen Drlík

Náměstíčko

Termín konání: 3. 7. – 29. 9. 2013

Jiří Sumín

Výstava věnovaná životu a tvorbě zapomenuté moravské spisovatelky skryté za mužským pseudonymem.

Kurátorka výstavy: Mgr. Martina Kloudová

Náměstíčko

Termín konání: 2. 10. – 31. 12. 2013

Alois Mikulka – sochař, ilustrátor, spisovatel

Výstava uspořádaná k osmdesátinám známého brněnského tvůrce, výrazného reprezentanta symbiózy literatury a výtvarného umění, který nedávno vydal další knihy, které jsou skrz naskrz autorské – je autorem textu, jeho grafické podoby a samozřejmě také ilustrací.

Kurátor výstavy: PhDr. Vojen Drlík

Malá galerie

Termín konání: 31. 10. 2013 – 2. 2. 2014

Vítězslav Nezval – život a dílo

Výstava věnovaná životu a dílu básníka vzbuzujícího emoce, osobnosti, která se v české literatuře nedá obejít. Umělec, jehož dílo i osudy byly svědectvím i součástí vítězství a proher našich dějin a umění v první polovině 20. století. Výstava vznikla ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví a představila Nezvala v kontextu jeho díla i života.

Kurátoři výstavy: PhDr. Vojen Drlík a Mgr. Kristýna Cimalová

Letní refektář

Termín konání: 31. 10. 2013 – 30. 3. 2014

Současná česká a rakouská ilustrační tvorba

Přehledka současné české a rakouské ilustrační tvorby představila práce 18 ilustrátorů tvůrců spjatých s vybranými sousedícími regiony Vysočiny, jižní Moravy, jižních Čech a Dolního Rakouska. Nabídla proto zajímavou přeshraniční konfrontaci. Šlo o putovní projekt realizovaný ve spolupráci s přeshraničním projektem Porta culturae.

Termín konání: 11. 12. 2013 – 19. 1. 2014

Co rok dal

Tradiční výstava ukázek z nových přírůstků do sbírek Památníku za rok 2013.

Kurátorky výstavy: Mgr. Martina Kloudová a Mgr. Kristýna Cimalová

Termín konání: 4. 12. – 31. 1. 2014

3. Interpretace – vč. kulturně-výchovné činnosti (doprovodné programy a akce, přednášky, odborné služby pro školy, odborné služby pro veřejnost, spolupráce s dalšími subjekty)

a) Doprovodné programy a akce k výstavám, kulturně výchovná činnost

Součástí většiny výstav v roce 2013 byly doprovodné programy, jako přednášky, herní koncepty či informace zprostředkovávané moderními audiovizuálními prostředky atp. Důraz byl kladen zejména na mládež a spolupráci se školami, od mateřských po střední a vyšší odborné školy. Tradiční součástí mnoha výstav jsou interaktivní programy pro mládež.

V Muzeu Brněnska nepůsobí pracovník, který by měl na starosti lektorskou a muzejně-pedagogickou činnost, proto tuto činnost vykonávají průvodci a odborní pracovníci.

Pokud jde o dospělou populaci, zaměřuje se Muzeum Brněnska zejména na doplňkové informace, akce a aktivity. Součástí řady výstav jsou moderní audiovizuální prostředky, zejména reprodukce zvukových a obrazových nahrávek (filmy, slideshow). Reprodukční audiovizuální technika byla v roce 2013 využita, kromě stálých expozic, na těchto výstavách:

V MUZEU VE ŠLAPANICÍCH na výstavě *Autička aneb Láska na čtyřech kolech*, v PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ na výstavě *Baťa – od projevů k próze a poezii*.

Nedílnou, ba přímo obsahotvornou součástí je využití audiovizuální techniky a audiovizuální, v daném případě multimediální prezentace v obou expozicích PAMÁTNÍKU MOHYLA MÍRU a také v nové, v říjnu 2013 otevřené expozici PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ V RAJHRADĚ.

PODHORÁCKÉ MUZEUM

V průběhu roku se konaly k jednotlivým výstavám tyto doprovodné programy a akce:

- 20. 1. 2013 k výstavě *Od řemesla k umění v tradičním textilu* beseda s autorkami krojovaných panenek Marií Žilovou a Evou Jurmanovou z Nového Veselí, které zhotovují repliky lidových krojů oblečené na panenkách. Ukázky postupu výroby a zapojení návštěvníků, zejména dětí, do této tvorby. Připravila PhDr. I. Ochrymčuková.
- 22. 9. 2013 setkání s výtvarnicí a designérkou porcelánových panenek Dagmar Jurčíkovou (přednáška, diskuze, praktická ukázka tvorby a restaurování, autogramiáda knihy D. Jurčíkové) jako doprovodná akce k výstavě *Porcelánové panenky*. Připravila Mgr. M. Šviková.
- 22. 11. 2013 animační program - doprovodný výukový program k výstavě *Genocida Romů za 2. světové války*, vedený Mgr. Julií Svatoňovou, muzejní pedagožkou z Muzea romské kultury v Brně.
- 8. 12. 2013 adventní setkání nad Betlémským příběhem jako doprovodná akce k výstavě *Betlémy*. Scénář PhDr. I. Ochrymčuková, hudební a pěvecké vystoupení žáků ZUŠ Zbyňka Mrkose z Brna, recitace: zaměstnanci Podhoráckého muzea.

V roce 2013 byli poprvé vyhlášeni laureáti dobré spolupráce s Podhoráckým muzeem. Cílem této nové akce je ohodnotit spolupráci veřejnosti, škol a dalších institucí v regionu s Podhoráckým muzeem v uplynulém roce. Vyhlášení laureátů 1. ročníku proběhlo v úvodu Adventního setkání nad Betlémským příběhem v neděli 8. prosince 2013:

kategorie Dárci – paní Olga Špačková, Tišnov

kategorie Badatelé – pan Karel Krejčí, Tišnov

kategorie Školy – Základní a mateřská škola Deblín

kategorie Obce – obec Předklášteří

(Připravili: PhDr. Josef Zecpal a PhDr. Irena Ochrymčuková).

Dále byla uspořádána řada přednášek na téma *historie kláštera Porta coeli*, a to v rámci cyklu I a II v rámci Univerzity volného času, jehož pořadatelem je Městská knihovna v Tišnově), v obci Smrček,

v Předklášteří pro Společnost Anny Pammrové a pro Svaz tělesně postižených (Přednášející: PhDr. J. Zacpal a PhDr. I. Ochrymčuková).

O *Jarních obyčejích* přednášela na Základní škole v Deblíně 19. 3. 2013 PhDr. I. Ochrymčuková.

Přednáška o Tišnovu jako centru regionu a formování tišnovského okresu se konala v rámci programu „Poznejme se navzájem“ v Tišnově 16. 11. 2013, kde přednášel PhDr. J. Zacpal.

Pod otevřeným nebem přímo před portálem klášterního kostela přednášeli ak. sochař Petr Bortlík: *O hledání kamene* a Mgr. Aleš Flídr: *Stavební omyly, záměrné návraty či snahy po modernitě?* 26. 3. 2013.

Přednášky s výslapem ke kostelu sv. Klimenta u Lipůvky uspořádalo Podhorácké muzeum spolu s občanským sdružením Vitae Continuum, Klubem českých turistů Tišnov a Muzeem města Tišnova 20. a 21. 9. 2013, přednášel: Mgr. Martin Golec, Ph.D.

Příběhy předmětů a jejich zařazení do muzejních sbírek byly tématem *Povídání mezi památkami*, které na 8. 12. 2013 připravili: PhDr. I. Ochrymčuková, Mgr. M. Šviková a PhDr. J. Zacpal.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Průvodkyně poskytovaly k výstavám výklad, a to nejen školním výpravám, ale i zájemcům z řad dospělých návštěvníků.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

Ke všem výstavám byly připraveny a konaly se komentované prohlídky, doprovodné programy pro školy a interaktivní dílny pro rodiny s dětmi. Muzeum se i nadále ve své výstavní činnosti zaměřovalo především na školní mládež a rodiny s dětmi.

Širší veřejnosti byla, jako doprovodný program k výstavě *Smrt je jen začátek* určena přednáška „Tajemné podsvětí v Býčí skále“ Mgr. Martina Golce Ph.D. Byla věnována jedné z nejvýznamnějších archeologických lokalit na jihu Moravy - předkřesťanské svatyni v jeskyni Býčí Skála (20. 11. 2013). Přednáška se setkala se značným zájmem veřejnosti.

Šlapanické muzeum se i nadále ve své prezentační i interpretační činnosti zaměřovalo především na školní mládež a rodiny s dětmi – viz níže kapitola e) Kulturně výchovná činnost zaměřená na mládež a spolupráce se školami. Lektorskou a muzejně-pedagogickou činnost realizoval průvodce muzea a odborní pracovníci. Větší prostor byl v roce 2013 věnován doprovodným programům určeným širší veřejnosti, kromě tradičních workshopů k výstavě *Poezie záplat* se uskutečnilo také několik přednášek pro širší veřejnost, které byly zaměřeny na regionální témata. Šlo o tyto přednášky:

Alois Kalvoda – Zapomenutý slovný mistr; přednáška byla součástí programu 81. šlapanických slavností, představila životní i tvůrčí osudy šlapanického rodáka, krajináře Aloise Kalvody (14. 8. 2013).

Drobné sakrální památky Šlapanic přiblížila návštěvníkům kříže, boží muka a sochy svatých ve Šlapanicích a Bedřichovicích (23. 10. 2013). Obě přednášky se setkaly se zájmem a pozitivním ohlasem návštěvníků.

Prezentační činnost muzea se i nadále zaměřovala především na dětské návštěvníky, školní skupiny i rodiny s dětmi. Součástí výstavního plánu byly stejně jako v uplynulých letech také výstavy s regionálním aspektem.

Ke všem výstavám se konaly komentované prohlídky. Větší prostor byl v roce 2013 věnován doprovodným programům určeným širší veřejnosti. K výstavě *Poezie záplat III* navíc probíhaly vždy o víkendech po celý den přímo ve výstavě ukázky tvorby patchworku s výukou základních technik. V rámci doprovodného programu k výstavě byly dále uspořádány dva tematické workshopy pro veřejnost: „Záplatované Vánoce“ - výroba patchworkových vánočních koulí (24. 11. 2013) a „Nechte na klopě“ - výroba květinových textilních broží (1. 12.).

Pro běžné návštěvníky (dospělé) byla vypracována zkrácená forma programu „Dobrodružná výprava“. Jednotlivými stanovišti provázel návštěvníka jednoduchý pracovní list.

Součástí vernisáže výstavy *Autíčka aneb Lásky na čtyřech kolech* (8. 6. – 1. 9.) byla přehlídka historických automobilů na náměstí před budovou muzea. Širší veřejnosti byla určena interaktivní dětská herna se závodním vozem, v němž si děti mohly zahrát na pilota F1, se závodní autodráhou na foukací autíčka a nejrůznějšími samoobslužnými dopravními hrami a tvůrčími aktivitami.

Pro běžné návštěvníky výstavy *Pozdrav od Ježíška aneb Pestrobarevný svět vánočních a novoročních pohlednic* byla připravena kreativní dílna s materiálem k výrobě různých typů blahopřání a tematickým kvízem.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

Součástí vernisáže repliky obrazu *Napoleon v korunovačním rouchu* 21. 11. 2013 se konala, jako doprovodná akce, iluminace Památníku za účasti jezdecké skupiny Acaballado.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Pro literárně interesovanou veřejnost uspořádal Památník ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena jarní a podzimní přednáškový cyklus s názvem *Literární kaleidoskop*. Netradiční vhledy do světa krásné i užité literatury a psaného slova se setkaly s živým zájmem veřejnosti. Odborné poznatky a badatelská zjištění byly prezentovány vstřícnou formou, doplněny o praktické ukázky a vždy spojeny s bohatou diskuzí, ohlas byl velmi příznivý, jakkoli se ukázalo, že o semináře připravené v prostorách Památníku byl z důvodů individuální dopravy účastníků do Rajhradu o poznání menší zájem než o lekce situované do knihovnických prostor v krajském městě.

Jarní běh:

- 5.2.2013 - *Fantazie, tvořivost, nápad* – hledání námětu, příběhu, postav (Mgr. K. Cimalová)
- 12.2.2013 - *Tvorba* – kompozice, zápletka, vypravěč, dialogy, práce s osnovou (Mgr. K. Cimalová)
- 19.2.2013 - *Revize* – práce s již hotovým příběhem, hostem spisovatelka a učitelka tvůrčího psaní Eva Talpová (Mgr. K. Cimalová)
- 9.4.2013 - *Kontroverzní osobnost F. M. Klácela* (PhDr. V. Drlík)
- 23.4.2013 - *Lásky Petra Bezruče* (PhDr. V. Drlík)
- 7.5.2013 - *Monolog – specifika a záludnosti mluveného projevu* (PhDr. V. Drlík)
- 14.5.2013 - *Dialog* – umění naslouchat; něco etikety; asertivita... (PhDr. V. Drlík)
- 21.5.2013 - *Projevy* – staří Řekové a politické projevy dnes; (PaedDr. L. Kalina)
- 28.5.2013 - *Literární procházka Brnem* – ulice Veveří (PhDr. V. Drlík)
- 4.6.2013 - *Závěrečné neformální setkání s prohlídkou Památníku* (kurátoři a knihovníci)

Podzimní běh

- 17.9.2013 - *Historické knižní vazby* (Mgr. J. David)
- 24.9.2013 - *Barokní literatura z okruhu poutního kostela sv. Jana Nepomuckého* (Mgr. M. Kloudová)
- 5.10.2013 - *Formy zpravodajství a objektivita v dnešních médiích* (PaedDr. L. Kalina)
- 12.11.2013 - *Vášeň a popel* – básnická dílna u příležitosti Dne poezie (Mgr. K. Cimalová)
- 19.11.2013 - *Slovo v knize vázané* – setkání v badatelně Památníku (PaedDr. L. Kalina a Mgr. K. Cimalová)

Celý rok úspěšně pokračoval profilový cyklus besed a autorského čtení *StřeDění*. Významné literární osobnosti obohatily návštěvníky těchto pořadů o jedinečná vyprávění a sbírky Památníku o signovaná vydání vesměs posledních autorských děl. Hosty byli konkrétně: Petr Oslzlý, Petr Čichoň, Miroslav Balašík, Martin Stöhr, Milan Uhde, Klára Janečková, Jaroslav Tuček, Radek Malý, Erika Bezdíčková, Alois Mikulka a Luisa Nováková.

V řadě ohledů výjimečnou událostí se stala vernisáž výstav Vítězslav Nezval a Alois Mikulka, která byla spojena s otevřením II. prohlídkového okruhu v Památníku písemnictví na Moravě. Nové vstupní prostory a zejména odpočinková zóna pro návštěvníky představují novou kvalitu zázemí celého památkového objektu.

1.6.2013 se konala *Rajhradská čtenářská sobota* s knižním bleším trhem. Ta se neformálně přihlásila k celostátní akci „Celé Česko čte dětem“, představila návštěvníkům populárního autora dětských příběhů Jiřího Šanderu a přivedla před nadšené posluchače řadu osobností, které přednesly vybrané úryvky ze svých nejoblíbenějších dětských knih. Odlehčením a současně také oživením akce se staly dvě pohádkové postavy (knihovnice Bc. M. Kvasnicová a kurátorka Mgr. K. Cimalová), jež malé i dospělé provedly pestrým programem, který vyvrcholil žongléřskou lekcí pod vedením eskamotéra a kouzelníka Dominika Grohmana. Navazující tradiční Knižní bleší trh poskytl návštěvníkům možnost nabídnout

knihy ze svých knihoven za symbolické ceny, případně si jiné knihy naopak za symbolickou cenu koupit nebo vyměnit.

Také kurzy tvůrčího psaní pro dospělé zájemce s názvem *Psanci: S příběhem v zádech* našly příznivou odezvu mezi zájemci o metodiku psaní, celkem šlo o 5 lekcí kurzu (kurs vedla Mgr. K. Cimalová), společným dílem se stala básnická sbírka jejich prací, která dostala dokonce podobu ručně vázané publikace.

Významnou roli v rozvoji kulturně-výchovné práce Památníku sehrává úzká spolupráce s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně. Společný Literární kaleidoskop nabídl v uplynulém roce jeho frekventantům velmi neotřelý náhled do živé literatury. Patnáct jeho seminářů vedli knihovníci a kurátoři Památníku, část přednášek byla organizována také přímo v jeho prostorách.

Badatelna památníku, která je využívána jak pro prezenční výpůjčky knih, tak sbírkových materiálů poskytla v roce 2013 pracovní zázemí 33 uživatelům.

Pro více zainteresované a pravidelné návštěvníky uspořádal Klub přátel Památníku vycházku do Tišnova a jeho bezprostředního přírodního okolí.

b) Výstavní a další obdobné aktivity mimo muzeum

Muzeum Brněnska, především jeho pobočka Památník písemnictví na Moravě, bylo opět koordinátorem účasti jihomoravských muzeí na Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě.

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Uspořádalo v březnu 2013 výstavu Sokol v Předklášteří - 100 let, předtím instalovanou ve výstavních prostorách muzea, na Obecním úřadu v Předklášteří (scénář PhDr. I. Ochrymčuková, spolupráce Mgr. Marie Kulhánková, kronikářka obce Předklášteří, manželé Jakubcovi z Předklášteří.

Dále spolupráce PhDr. J. Zaccala na přípravě výstavy Tišnov na starých fotografiích na ZŠ na nám. 28. října v Tišnově (7. 6. - 16. 6. 2013) a také na výstavě Starosta František Müller a Müllerův dům v Müllerově domě v Tišnově (8. 9. - 24. 11. 2013); na výstavu muzeum také zapůjčilo dokumenty a fotografie.

Spolu s PhDr. I. Ochrymčukovou spolupracoval PhDr. J. Zaccal také na výstavě Zaniklá řemesla v Kuřimi v kuřimském zámku 28. 9. - 3. 10. 2013.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Zapůjčilo sbírkové předměty z podsbírký *Alfons Mucha* do Japonska na putovní výstavu „The Unknown Alphonse Mucha“ (Neznámý Alfons Mucha) pořádanou v osmi muzeích v Japonsku od března 2013 do června 2014.

Uskutečnila se také další zápůjčka do Japonska obrazu Alfonse Muchy „Alegorie dramatických umění“ na putovní výstavu „An Insight into the Artist“ (Pohled na umělce), pořádanou postupně v pěti muzeích od března 2013 do června 2014.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

V roce 2013 nepořádalo muzeum mimo své výstavní prostory žádnou výstavní akci, poskytovalo pouze součinnost a výpomoc při akcích Městského úřadu Šlapanice a šlapanického gymnázia před průčelím muzejní budovy.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Výstavní projekty mimo prostory Památníku: Josef Merhaut a Baťa – od projevů k próze a poezii v kapli nemocnice u sv. Anny v Brně

MUZEJNÍ NOC / BRNĚNSKÁ MUZEJNÍ NOC 2013

Akce pro širokou veřejnost nese oficiální název Brněnská muzejní noc, je součástí Festivalu muzejních nocí, pořádaného Asociací muzeí a galerií ČR a Muzeum Brněnska se jí účastní od roku 2004. Ředitel Muzea Brněnska Mgr. A. Reček je přitom jedním z jejích předních organizátorů. V roce 2013 se konala Muzejní noc v sobotu 18. 5. 2013, z Muzea Brněnska se jí zúčastnily Podhorácké muzeum, Památník Mohyla míru a Památník písemnictví na Moravě. Během muzejní noci je navštívilo celkem 3.182 návštěvníků.

PODHORÁCKÉ MUZEUM navštívilo během Muzejní noci 1289 návštěvníků. Komponovaný program se odehrával v muzeu, na prostranství před ním, ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie a křížové chodbě kláštera Porta coeli. Program byl věnován k výročí 780 let od první písemné zmínky o klášteře Porta coeli. Toto výročí bylo v muzeu připomínáno hlavní výstavou sezóny Klášter Porta coeli pověstmi opředen. Současně probíhaly komentované prohlídky v tento den zahájené výstavy Porcelánové panenky v podání majitelky vystavené sbírky paní D. Jurčíkové. Historické tance, písně a recitaci zajistili členové souboru Katolické vzdělávací jednoty Tišnov (v historických kostýmech) a soubor historické hudby Vaganti Brno.

V PAMÁTNÍKU MOHYLA MÍRU se Muzejní noci účastnilo 542 návštěvníků. Prohlédli si multimediální expozici „Bitva tří císařů“ a v kapli památníku vyslechli opakovaně koncert oblíbeného ženského pěveckého sboru Mladost.

V PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ komponovaný program navštívilo v roce 2013 1.351 návštěvníků. Byl věnován převážně literárnímu jubilantu Vítězslavu Nezvalovi. Jeho verše návštěvníkům přiblížili v živém přednesu Vladimír Hauser a Anežka Kubátová, členové hereckého souboru brněnského Divadla Husa na provázku, hosté vesměs vřele ocenili také živé vystoupení cimbálové muziky Josefa Válka z Čejče.

c) Další aktivity

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Oslavy 780 let od první písemné zmínky o Tišnově (v průběhu celého roku 2013). Pořadatelem akce bylo Město Tišnov, ze strany muzea odborné konzultace PhDr. J. Zaccala a PhDr. I. Ochrymčuková. V rámci oslav byly uspořádány dvě významné akce:

- Trhová slavnost s programem „Jak to bylo, jak to je“ na náměstí Míru před radnicí, 8. 6. 2013, scénář a uvádění programu PhDr. I. Ochrymčuková;
- Komponovaný program Tišnovský kostel sv. Václava, jeho historie a význam, 5. 7. 2013, jedním z průvodců kostelem byla PhDr. I. Ochrymčuková.
- Tišnovské trhy. Podhorácké muzeum je spolupořadatelem obnovené tradice trhů na tišnovském náměstí Míru (spolu s městem Tišnovem a Městským kulturním střediskem), čtyřikrát v průběhu roku „Jaro, Masopust, Dožínky, Advent“. Zpracování libreta zvykoslovných programů, metodická a organizační pomoc, příprava dětských a tanečních vystoupení, moderování atd. PhDr. I. Ochrymčuková.
- Mezinárodní expozice minerálů – jaro a podzim 2012. Podhorácké muzeum je spolu se Sokolem Tišnov, Gymnáziem Tišnov a Městem Tišnov spolupořadatelem těchto svého druhu největších akcí ve střední a východní Evropě. Propagace obou akcí PhDr. J. Zaccal.
- Pietní akt u příležitosti 70. výročí úmrtí příslušníka 311. čs. bombardovací perutě Josefa Felkla a jeho sedmi spolubojovníků z bombardéru Liberator v Deblíně, 24. 8. 2013; spolupráce na prezentaci leteckých modelů (výstavka v rámci programu akce) M. Holzapfel (konzervátor), PhDr. J. Zaccal.
- Tišnovské hody 2013. Podíl na organizaci a průběhu akce, příprava dětského pásma, tanečního a hudebního doprovodu, scénář akce PhDr. I. Ochrymčuková.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

V roce 2013 byly uspořádány dvě přednášky na regionální témata určené širší veřejnosti, které se setkaly se zájmem a pozitivním ohlasem návštěvníků.

- Přednáška „Alois Kalvoda – Zapomenutý slovutný mistr“, která byla součástí programu 81. šlapanických slavností, představila životní i tvůrčí osudy šlapanického rodáka, krajináře Aloise Kalvody (14. 8. 2013).
- Přednáška „Drobné sakrální památky Šlapanic“ přiblížila návštěvníkům kříže, boží muka a sochy svatých ve Šlapanicích a Bedřichovicích (23. 10. 2013).

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

Jedna z velmi významných akcí se uskutečnila dne 16.5.2013. Došlo zde k rozpuštění slavného francouzského bojového pluku se staletou tradicí „8e Régiment d'artillerie „Austerlitz“ a to na základě rozhodnutí současné francouzské vlády k 1.6.2013 v rámci snížení počtu vojenských sil. Ceremoniálně se tak stalo v místech, kde se pluk poprvé nejvíce proslavil – a kde si také zasloužil svůj čestný název „Austerlitz“. V atmosféře, jež neměla daleko k nostalgii a dojetí, byl pluk ve čtvrtek 16. května 2013 dopoledne rozpuštěn (ve vojenské terminologii došlo k jeho „odřadu“) u Památníku Mohyla míru. Ceremoniální akt zorganizovala, v součinnosti s Muzeem Brněnska – Památníkem Mohyla míru, katedra celoživotního vzdělávání brněnské Univerzity obrany.

V roce 2013 uskutečnila se řada aktivit pro zahraniční i domácí návštěvníky (delegací):

- francouzská delegace z departementu Gers (10.1.2013),
- delegace generálního konzulátu Ruské federace a jejich hostů v Brně (opakovaně 13.2.2013; 11.6.2013),
- návštěva partnerského letiště Brno – Tuřany (14.3.2013),
- návštěva tureckého velvyslance s doprovodem v Praze (26.5.2013),
- návštěva bulharské viceprezidentky paní Margarity Popové s doprovodem (31.5.2013),
- návštěva švýcarského velvyslance s doprovodem v Praze (1.12.2013),
- uspořádaná malá napoleonská bitva se slavnostním odhalením Historické naučné stezky. Pořadatel obec Telnice ve spolupráci s Památníkem Mohyla míru – kulturní odpoledne s možností navštívit expozice či kapli Památníku MM (11.8.2013),
- Napoleonské dny 2013. Ve spolupráci s obcí Prace pro návštěvníky připraveno dobové vojenské ležení, ukázky výcviku i výbroje vojáků a také malá bitevní ukázka (16.-18.8.2013)
- Mezinárodní automobilové závody do vrchu - Maverick rescue Euro cup – podzimní část (28. – 29.9.2013),
- Vzpomínkové akce ke 208. výročí bitvy u Slavkova (30. 11. - 1. 12.2013),
- v památníku natáčela ruská televizní stanice NTV (21.5.2013).

PAMÁTNÍK PÍSEMŇICTVÍ NA MORAVĚ

Ať žije republika! Tradiční večer věnovaný vzniku Československa se konal 23. 10.2013. Připomínka státního svátku byla spojena s vyhlášením osmého ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy a autorským čtením mladých autorů – vítězů literární soutěže.

d) Kulturně výchovná činnost zaměřená na mládež a spolupráce se školami

Jak již bylo uvedeno výše, Muzeum Brněnska nemá na tuto činnost specializovaného a vyčleněného pracovníka (nebo snad dokonce pracovníky), proto je tato činnost výsledkem důsledné práce odborných pracovníků a průvodců Muzea Brněnska, poznamenejme, že podle přirozeně omezených časových možností kurátorů výstav, je tedy nutno konstatovat, že je tato činnost v určitém smyslu na úkor činnosti odborné.

Programy pro školy byly v roce 2013 uváděny pro vedoucí pracovníky škol také v tabulkách, členěných, podle jednotlivých poboček, na programy pro jednotlivé stupně základních (také mateřských) a středních škol, tak, aby bylo možné se v nich orientovat a využít je.

Mimoto je součástí webových stránek Muzea Brněnska rubrika pro školy, v níž najdou zájemci (například učitelé tuto službu hojně využívají) informace o spolupráci poboček a se školami o doprovodných programech, soutěžích apod.

Součástí vzdělávacího působení muzea jsou odborné praxe středoškoláků a vysokoškoláků a pomoc při tvorbě odborných – seminárních, bakalářských a disertačních prací.

PODHORÁCKÉ MUZEUM

V muzeu se konaly tyto akce:

Doprovodný program „Malí tkalci“ pro předškolní děti o tkalcovských technikách k výstavě *Od řemesla k umění v tradičním textilu* (vedla PhDr. I. Ochrymčuková).

Komentovaná prohlídka spojená s hrou a vlastní tvorbou jako doprovodný program k výstavě *Jaro* pro děti předškolního věku – Lesní rodinný klub na Tišnovsku (vedla PhDr. I. Ochrymčuková).

„Kytíčkové odpoledne“ jako doprovodný program k výstavě „*Jaro*“, ve formě her a soutěží pro děti (jarní motivy v ručních technikách členek sdružení Cuchanina, pletení pomlázek a košíků (realizace: celý kolektiv muzea).

Komentovaná prohlídka pro děti předškolního věku – Lesní rodinný klub na Tišnovsku spojená s hrou a vlastní tvorbou jako doprovodný program k výstavě *Milan Magni*. K této výstavě se konaly také čtyři speciální přednášky pro žáky základních a základních uměleckých škol, jejichž cílem bylo přiblížit dětem problematiku abstraktního a současného umění. (obojí vedla Mgr. M. Šviková).

Komentované prohlídky (10 x) spojené s hrou a vlastním divadelním projevem dětí jako doprovodný program pro děti základních škol k výstavě *Klášter Porta coeli pověstmi opředen* (vedly PhDr. I. Ochrymčuková a průvodkyně P. Krásenská, H. Všetečková, L. Zavřelová).

„Hledání klášterního pokladu“, doprovodný program pro děti základních škol k výstavě „*Klášter Porta coeli pověstmi opředen*“. Šlo o hry a soutěže pro děti (muzejní profese hrou, hry obratnosti, alchymistická dílna, ukázka drezury koně). (Scénář a vedení PhDr. J. Zaccpal a PhDr. I. Ochrymčuková, realizace celý kolektiv Podhoráckého muzea).

Večer v muzeu s pověstmi o klášteře pro děti základních škol k výstavě *Klášter Porta coeli pověstmi opředen* byl uspořádán jako speciální program pro žáky ZŠ Doubravník.

Dětská dílna byla po celou dobu součástí výstavy „*Klášter Porta coeli pověstmi opředen*“. Ta v konečné podobě celé výstavy hrála mimořádnou roli, protože jako taková byla spojena s celkovým interaktivním pojetím výstavy. Dětské návštěvníci nacházeli při prohlídce výstavy celou řadu atrakcí (fotografování v koňském sedle, oblékání historických kostýmů, panování na trůnu a jako vůbec nejuspěšnější atrakci prolézání labyrintu). V dětské dílně pak mohli v závěru vyjádřit své celkové dojmy (vystřihovánky, omalovánky, modelování, soutěže atd.) (Vedly PhDr. I. Ochrymčuková, P. Krásenská, H. Všetečková, L. Zavřelová).

Dětská dílna byla také součástí výstavy *Betlémy*. Podobně jako u výstavy o pověstech spojených s klášterem Porta coeli byla dětská dílna v této výstavě zakomponována do celkové podoby a charakteru výstavy, jejímž hlavním cílem bylo seznámit dětské návštěvníky s Betlémským příběhem o narození Krista a zapojit je do připraveného programu (historické kostýmy, rychlé nastudování příběhu a sehrání v rámci prohlídky, beseda s dětmi atd.) (Vedly PhDr. I. Ochrymčuková, P. Krásenská, H. Všetečková, L. Zavřelová).

Další dětské dílny v klasické formě malování, vystřihování, další tvůrčí činnosti u pracovního stolu, kvízů atd., byly součástí všech ostatních výstav v uplynulém roce. Specifické předměty k tomuto účelu byly také součástí výstavy *Genocida Romů* (byly součástí výpůjčky z Muzea romské kultury v Brně).

Po celý rok 2013 byly pro práci s dětmi a žáky nižších ročníků základních škol k dispozici a využívány podle zájmu dětské verze průvodcovských textů klášterem Porta coeli.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Součástí výstavy „Josef Lada – malíř a ilustrátor“ byl dětský koutek – pracovnice ivančického muzea připravily pro děti omalovánky a skládací kostky s Ladovými obrázky. Děti měly k dispozici také puzzle a pexeso s Ladovými obrázky.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

Muzeum se i nadále ve své prezentační i interpretační činnosti zaměřovalo především na školní mládež a rodiny s dětmi. Lektorskou a muzejně-pedagogickou činnost realizoval průvodce muzea a odborní pracovníci.

Doprovodné programy k výstavám *Tady jsem doma a Zapomenuté Šlapanice* (24.1.– 24.2.2013) nesl název „Dobrodružná výprava“ (s ohledem na zvolené téma určen výhradně žákům šlapanických škol) a byl připraven ve dvou verzích, první byla určena žákům MŠ a nižšího stupně ZŠ, druhá středoškolákům a žákům ZŠ. V první variantě se žáci prostřednictvím vybraných sbírkových předmětů seznámili s historickým vývojem města Šlapanic a jeho proměnami (období od pravěku až po současnost). Ve druhé variantě programu žáci ve skupinách vypracovávali myšlenkové mapy Šlapanic a poté si jejich prostřednictvím vzájemně prezentovali, co pro ně Šlapanice znamenají a jaké změny by v nich uvítali. Obě verze programu rozvíjely historické a místopisné znalosti, upevňovaly vnímání místního dědictví a rozvoje obce. Dílčí výsledky workshopu pro starší žáky byly prezentovány ve Šlapanickém zpravodaji.

Doprovodný program k výstavě *Morava vypráví ... aneb Moravské mýty, pověsti a pohádky* (5. 4. – 19. 5. 2013) pod názvem „Pohádkovou říší křížem krážem“ prezentoval formou hry základní témata výstavy (specifika pohádek, pověstí a legend jednotlivých regionů, osobnosti sběratelů). Program doplňoval a rozvíjel znalosti z českého jazyka a literatury, vlastivědy a zeměpisu. Pro návštěvníky přicházející samostatně (zejména pro rodiny s dětmi) byla připravena interaktivní pohádková herna.

Doprovodný program k výstavě *Autíčka aneb Láska na čtyřech kolech* (8. 6. – 1. 9.), „Zprava dobrý, zleva taky!“ připravený ve spolupráci s krajskou pobočkou BESIP se věnoval především dopravní výchově - cílem bylo prohloubit u žáků povědomí o bezpečném a správném chování na silnici, chodníku i cyklostezce. Do programu byly zařazeny také kreativní aktivity v herně. V období školních prázdnin byl program realizován s příměstskými tábory.

K výstavě *Smrt je jen začátek* (9. 10. 2013 – 5. 1. 2014) byl připraven program „Archeologem až za hrob aneb Archeologie není nuda“ určený starším dětem, žákům druhého stupně ZŠ a SŠ. Zaměřoval pozornost především na posmrtné představy našich předků a jejich zhmotnění v podobách pohřebního ritu. Práci archeologů při interpretaci náleznů si pak děti pomocí pracovního listu mohly samy vyzkoušet na konkrétních rekonstrukcích a exponátech v expozici.

K výstavě *Poezie záplat* (15. 11. – 1. 12.) byly pro školy připraveny kreativní dílny: „Veselé záplatování“ - výroba jednoduchých závěsných dekorací s využitím principů patchworku pro předškoláky a žáky 1. a 2. tříd ZŠ a „Motanice“ - výroba látkových dekoračních podložek zaplétací technikou pro žáky 3. – 9. tříd ZŠ.

Prostřednictvím doprovodného programu k výstavě *Pozdrav od Ježíška aneb Pestrobarevný svět vánočních a novoročních pohlednic* (11.12.2013 – 5.1.2014) pod názvem „Vánoční pošta“ se žáci základních škol seznámili s historií vánočních a novoročních přání, připomněli si tradici vánoční a novoroční koledy a nahlédli i do historie pošty. Druhou část programu tvořila výroba originálních vánočních přání, z nichž část byla určena klientům z Domova pro seniory v Sokolnicích.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

Památník se v roce 2013 snažil prohloubit dobrou spolupráci se školní mládeží i rodinami s dětmi. Lektorskou a muzejně pedagogickou činnost prováděly (kvůli chybějící pracovní pozici muzejního pedagoga) průvodkyně a pokladní.

Pokud jde o spolupráci se školami, byly uspořádány tyto akce:

Napoleonský kvíz pro školy z celé ČR – soutěž o ceny, komentované prohlídky muzejní expozice pro školní zájezdy během celého roku, programy pro žáky navazující na prohlídku multimediální expozice, které se z velké části skládaly z práce s pracovními listy pro různé věkové skupiny. Dle zájmu a časových možností škol byly programy doplněny dalšími aktivitami (pro mladší žáky didaktické hry, pro starší psaní reportáže o průběhu bitvy očima tří zúčastněných států i místních obyvatel) byla zpracována nová webová soutěž k návštěvnické sezóně roku 2013.

Pro webovou stránku památníku byly připraveny a poté na ni vloženy pracovní listy pro I. stupeň ZŠ s názvem: „Slunce nad Slavkovem aneb Napoleon se směje“, došlo k úpravě a rozšíření webové nabídky programů pro školy, vzdělávací programy i pracovní listy byly aktualizovány a rozšířeny, začátkem roku 2013 byla připravena a rozeslána nabídka vzdělávacích programů do škol slavkovského regionu, průvodkyně Lucie Suchánková rozpracovala dřívější návrh dětského koutku a připravila podklady pro jeho realizaci v pavilonu památníku.

V roce 2013 navštívilo Památník Mohyla míru 4.380 žáků (o 184 více, než v předcházejícím roce) ve školních výpravách – 1.980 žáků (ve 44 skupinách) využilo nabídky programů.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ V RAJHRADĚ

Nejvýznamnějším programem zaměřeným na mládež je literární soutěž Skrytá paměť Moravy. Předchází jí seriál seminářů tvůrčího psaní pro žáky staršího školního věku a studenty středních škol a gymnázií. Krocení literární múzy se již stalo neodmyslitelnou součástí literární praxe v řadě škol a knihoven, kde jsou kurzy organizovány. Semináře tvůrčího psaní pro mládež dnes rovnoměrně pokrývají celou Moravu, absolventi se nezapojují pouze do soutěže Skrytá paměť Moravy, ale sbírají ceny i v řadě dalších podobných soutěží, kterých je každoročně v tuzemsku pořádáno na tři desítky.

Prohlídka stálých expozic Památníku je doplněná speciálními výukovými programy pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ. Programy byly koncipovány jako hodinové bloky, ve kterých se účastníci seznámí s daným tématem a prostřednictvím pracovních listů, her a dalších aktivit si získané informace upevní. Témata jsou rozdělena do čtyř bloků: Velká Morava, Rukopisy, Jan Amos Komenský a Literární Morava. Každý blok v sobě zahrnuje další témata, která mohou být dále rozkrývána. Tím zůstává zachována atraktivita programů i pro ty, kteří jej už jednou navštívili. Po domluvě s pedagogy lze program přizpůsobit.

Naukové programy *Rendez-vous o desáté*, koncipované pro školní kolektivy byly v roce 2013 obohaceny o další témata, spojená s krátkodobými expozicemi prostřednictvím výukových listů. Nově se tak objevilo v nabídce Památníku téma profilového autora Vítězslava Nezvala.

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ SKRYTÁ TVÁŘ MORAVY

Vyhlášovatelem této literární soutěže je Jihomoravský kraj a v roce 2013 nesla literární soutěž pro mládež zaměřená na prozaické texty téma „Pošli to dál!“ Za touto výzvou se skrývalo poselství, kladná hodnota nebo poznání, které má pro člověka nadčasový význam a předává se dalším pokolením. Inspirací pro poměrně složité téma bylo letošní významné výročí příchodu věrozvěstů Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu. Před 1150 lety se začal v křesťanské liturgii užívat slovanský jazyk. Možná si důsledky tehdejších událostí dnes již tak zřetelně neuvědomujeme. Zamyšlení nad soluňskými bratry však v soutěžících evokovalo i jiné myšlenky. Vybírali z dějin naší země historické osobnosti, které jsou pro ně důležité a jejichž činy ovlivňují člověka v české kotlině, moravském úvalu (a nejen tam) i dnes.

Porota sedmého ročníku soutěže vybírala vítěze z celkem 94 textů. Šesti oceněnými příspěvky prostupuje téma soutěže jako tenká červená nit. Výběr klíčových osobností, kterých si mladí spisovatelé váží nebo které je něčím oslovují, spojuje příspěvky *Pohled Olgy Havlové na zatýkání Václava Havla a Pouť na Velehrad*. V prvním jmenovaném autorka v ich-formě sugestivně líčí pocity Olgy Havlové v jednom ze zlomových okamžiků jejího života, ve druhém epistolární formou a na srovnání přínosu odkazu sv. Anežky České vysvětluje kmotra své svěřenyni význam příchodu Konstantina a Metoděje a působení jejich i Anežčina odkazu přes staletí. Oblíbená forma dopisů spojuje tento příspěvek s textem *Zavináč*. Tentokrát se ale jedná o novodobou e-mailovou korespondenci, ve které se prolínají zprávy několika postav. Inspirací byly autorce kromě zadaného tématu někdy dotěrné řetězové e-maily. Na Velkou Moravu je s nadsázkou situován příspěvek *Velkomoravští běžci*, v němž autorka s humorem ozřejmuje, jak to na tomto území bylo v minulosti s přespolním během. Vážnější historické události českého odboje se staly námětem pro poslední dva oceněné příspěvky. V příběhu *Ztracený odkaz* se umně prolétají dvě časové roviny – konec II. světové války, kdy nad Moravou seskakují výsadkáři, a současnost, kdy mladík hledá „cashku“. Text s názvem *Kolo* líčí události v období heydrichiády z perspektivy čtrnáctiletého děvčete. Nejen všem známé historické osobnosti, ale i nepříliš známí

hrdinové klíčových okamžiků našich dějin nám svou odvahou předávají z doby před několika desítkami let poselství, které by nemělo zapadnout ani v hukotu dnešního světa.

Nezkrácené příspěvky oceněných soutěžících byly publikovány v literární příloze Sborníku Muzea Brněnska 2013. Všichni účastníci letošní soutěže tuto literární přílohu obdrželi jako vzpomínku na tento ročník společně s motivační přihláškou na osmou Skrytou paměť Moravy.

Vyhlášení výsledků literární soutěže Skrytá paměť Moravy proběhlo již tradičně v NKP Mikulčice, slovanské hradiště 17.6.2013.

Složení poroty:

Radek Malý – předseda poroty, spisovatel, překladatel a pedagog; působí jako odborný asistent na Katedře bohemistiky Univerzity Palackého v Olomouci a jako vedoucí Katedry tvůrčího psaní na Literární akademii, soukromé vysoké škole Josefa Škvoreckého;

Věra Linhartová – spisovatelka, donedávna přednášela dějiny medicíny na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity;

Libuše Nivnická – ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně;

Jan Němec – spisovatel a publicista, působí jako redaktor literárního časopisu a nakladatelství Host;

Vojen Drlík – vedoucí Památníku písemnictví na Moravě.

Spolupředatelé soutěže:

Muzeum Brněnska (Památník písemnictví na Moravě) a Masarykovo muzeum v Hodoníně (Slovanské hradiště v Mikulčicích, NKP)

Výsledky:

I. kategorie (12–15 let)

1. cena – Kristýna Suchánková z Ostravy – Polanky nad Odrou

/ Pohled Olgy Havlové na zatýkání Václava Havla /

2. cena – Štěpán Kus z Ostravy-Martinova / Kolo /

3. cena – Petra Pikulová z Kuřimi / Velkomoravští běžci /

II. kategorie (16–19 let)

1. cena – Magdaléna Špačková z Předklášteří, / Zavináč /

2. cena – Adéla Ficová z Brna, / Pouť na Velehrad /

3. cena – Vojtěch Mašín ze Šakvic, / Ztracený odkaz /

K 28. říjnu 2013 byl vyhlášen VIII. ročník literární soutěže. Tématem nového ročníku je „Okamžik štěstí“. Uzávěrka soutěže je 31. března 2014.

4. Návštěvnost

Muzeum Brněnska							
		Muzeum ve Šlapanicích	Podhorácké muzeum (muzeum + klášter)	Památník Mohyla míru	Muzeum v Ivančicích	Památník písemnictví na Moravě	Celkem
1.	Počet návštěvníků expozic a výstav organizace	4.503	13.101	24.078	1.237	9.210	52.129
	z toho						
	za vstupné celé	674	4.255	8.820	278	1.432	15.459
	za vstupné snížené	2.251	6.792	13.137	690	4.724	27.594
	za vstupné zvýšené za speciální služby	0	0	0	0	0	0
	z toho za služby cizincům	0	0	0	0	0	0
	za seniorpasy	17	34	17	11	25	104
	neplatících	1.561	2.020	2.104	258	3.029	8.972

2.	Počet účastníků speciálních doprovodných programů k výstavám a expozicím		1.671	749	1.980	0	492	4.892	
	Počet skupin (exkurzí) absolvujících tyto programy		110	25	44	0	7	186	
	z toho	pro děti a mládež	108	25	44	0	7	184	
		pro seniory	0	0	0	0	0	0	
		pro zdravotně handicapované	2	0	0	0	0	2	
3.	Počet návštěvníků kulturně výchovných akcí, jichž je muzeum (galerie) pořadatelem (bez výkladu ve výstavních prostorách)		307	1.354	1.343	0	2.078	5.082	
	Počet	kulturně výchovných akcí	samostatná scénická vystoupení	0	0	0	0	4	4
			přednášky	3	1	0	0	15	19
			ostatní	4	2	5	0	17	28
		návštěvníků kulturně výchovných akcí	samostatných scénických vystoupení	0	0	0	0	1.429	1.429
			přednášek	81	37	2	0	497	615
			ostatních	226	1.317	1.343	0	152	3.038
4.	Počet účastníků symposií, konferencí a seminářů (pořádaných muzeem, galerií)		0	29	0	0	497	526	
5.	Ostatní návštěvníci - badatelé		11	65	2	4	30	112	
Návštěvnost za položky 1., 2., 3. a 4. celkem			6.481	15.233	27.401	1.237	12.277	62.629	

5. Vědeckovýzkumná činnost

Není v pravém slova smyslu v regionálním muzeu velikosti, rozsahu činnosti a personálního obsazení možná v systematickém slova smyslu, byla by na úkor prezentace a rozsahu činnosti pobočky. Přesto se odborní pracovníci zapojují do různých aktivit tohoto charakteru, a to jak samostatně v rámci své odbornosti či obsahu činnosti muzea nebo ve spolupráci s kolegy z jiných institucí, či přímo s těmito organizacemi nebo úřady.

Ve sběrných územích poboček Muzea Brněnska probíhala terénní dokumentace včetně fotodokumentace, cílený účelový výzkum, který do značné míry souvisel s přípravou vlastních výstav plánovaných na rok 2013. Po celý rok byly shromažďovány i materiály nesebírkové povahy do archivu poboček a rozšiřován specifický knižní fond regionální literatury a fotoarchiv.

Vlastní výzkumná, badatelská a dokumentační činnost většinou souvisí s přípravou výstav. Mimo to se odborní pracovníci zapojují do různých aktivit tohoto charakteru, a to jak samostatně v rámci své odbornosti, či obsahu činnosti muzea nebo ve spolupráci s kolegy z jiných institucí, či přímo s těmito organizacemi nebo úřady.

Vzhledem k personálnímu obsazení v pracovním zařazení *archeolog* pro Muzeum Brněnska, muzeum neprovádí žádné archeologické výzkumy.

V září 2013 vydalo Muzeum Brněnska *Sborník Muzea Brněnska 2013* v obvyklém formátu 15 x 22 cm, v rozsahu 154 stran se 149 ilustracemi; samostatnou přílohu tvořil: VII. ročník literární soutěže Skrytá paměť Moravy v rozsahu 48 stran, 24 fotografií (ISBN 978-80-904397-7-1).

Z obsahu: Martina Šviková: Akvizice do podsbírkvy výtvarného umění a uměleckého řemesla Podhoráckého muzea v roce 2012 * Jiřina Hockeová: Petr Jedlička – malíř, sochař a výtvarný pedagog *

Martina Šviková: Příspěvek k tvorbě malíře Františka Štěpána * Martina Šviková: Svatoslav očima Milana Magniho * Stanislav Mrázek: Spolek vojenských vysloužilců obce podolské * Jiří Čalkovský: Poslední let stíhačky FW 190F Dny osvobození v Podolí i Brna * Simona Faberová: Drobné sakrální památky ve Šlapanicích a Bedřichovicích * Martina Krajíčková: Od křížovek k muzejní edukaci (Doprovodné programy pro děti v novodobé existenci šlapanického muzea) * Vojen Drlík: Literární kaleidoskop – program pro dospělé a dospělejší * Vojen Drlík: Korespondence Alfonse Muchy v Památníku písemnictví na Moravě.

Zvláštní příloha: Literární soutěž pro mladé autory od 12 do 19 let "Skrytá paměť Moravy", téma „Pošli to dál“.

Ve všech tradičních řadách pokračovala ediční činnost Památníku: bulletin Libri de bibliotheca nostra (vyšel 2 x za rok) informační leták Literka (11 x ročně), včetně letního dvojčísla.

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Etnoložka PhDr. Irena Ochrymčuková, historička umění Mgr. Martina Šviková a historik PhDr. Josef Zacpal se v roce 2013 věnovali zejména těmto vědeckovýzkumným a osvětovým úkolům:

Výzkumná, badatelská a dokumentační činnost v rámci přípravy výstavy *Klášter Porta coeli pověstmi opředen* (etnoložka, historik), *Milan Magni* (historička umění), zpracování pozůstalosti, soupis díla a dokumentace tvorby malíře B. Matala (historička umění);

Publikace o městě Tišnově s výstupem v r. 2013, *Katalog osobností Tišnovska*, projekt, zpracováváný průběžně od roku 2000 (obojí historik);

Projekty *Hody na Tišnovsku*, *Masopust na Tišnovsku* (obojí etnoložka);

Projekty *Tišnovské trhy*, *historie a současnost*, *Vlastenecké slavnosti na Tišnovsku* a *První světová válka ve fondech Podhoráckého muzea* (historik, etnoložka);

Odborná spolupráce na výstavách a akcích mimo muzeum: *Hody ve Vohančicích 2013*, *Obnovení hodových zvyků v Deblíně*, *Tradiční strava na Tišnovsku* (historik, etnoložka);

Aktualizace seznamu *Textilní výtvarnice v regionu Tišnovska*, *Sympóziium dřevorezbařů* v Rajhradcích, členství ve festivalové porotě *Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici 2013*, spolupráce na programu *Svátku hudby v Tišnově* (etnoložka);

Spolupráce na identifikaci falzifikátů obrazů B. Matala, iniciování reinstalace a odborného ošetření gobelínu B. Matala a spolupráce při záchraně jeho vitráží na budově bývalého obchodního domu Prior v Prostějově (historička umění);

Metodická a odborná pomoc v průběhu celého roku, práce v kulturně – školské komisi Město Tišnov (etnoložka, historik);

Osudy ruských emigrantů v Tišnově v době 2. světové války. Terénní výzkum PhDr. Irena Ochrymčuková.

Konzultace, resp. metodická pomoc u studentských prací:

- diplomové práce studentky etnologie na FF MU v Brně P. Vašutové na téma poválečného vývoje obce Vohančice (etnoložka),
- bakalářské práce studentky VŠ obchodní a hotelové J. Chlupové na téma využití folklorismu pro cestovní ruch (etnoložka),
- magisterské práce studentky muzeologie na FF MU v Brně K. Nekoušové na téma malotřídních škol na Tišnovsku (historik).

Účast na seminářích a konferencích:

- konference Obyčejové komise při České národopisné společnosti v Uherském Hradišti na téma Zoomorfni tematika v lidové tradici 10.10.2013 - diskusní příspěvek na téma vztahu člověka k domácím a jiným zvířatům, (etnoložka);
- zasedání Etnografické komise při AMG na jaře a na podzim v Brně a ve Zlíně, referáty na témata výstava *Od řemesla k umění v tradičním textilu* – program pro předškolní děti a výstava *Klášter Porta coeli pověstmi opředen* jako interaktivní instalace, (etnoložka);

- konference Etnografická terénní práce v rámci projekt Porta culturae v Moravských Budějovicích 22. – 24. 5. 2013, příspěvek Terénní výzkum na Tišnovsku k výstavě Hajej dadej – o narození dítěte, (etnoložka);
- jednání komise regionální historie Moravy a Slezska při AMG, jarní a podzimní zasedání v Brně a v Kyjově (historik);
- konference Dějiny umění a Bildwissenschaft v Brně 28. 3. 2013, zasedání k problematice sakrálních památek v Praze 1.11.2013, kolokvium o výtvarném umění 90. let v Praze 14.11.2013, konference Vizualní studia – věda, umění, instituce, konference Pokusy o záchranu, Brno, Moravská galerie 10. 12. 2013 (historička umění);
- zasedání Jihomoravské sekce Komise konzervátorů a restaurátorů při AMG, Předklášteří 28.2.2013 (oba konzervátoři);
- seminář Ochrana mincí a medailí v muzejních sbírkách, Brno, Technické muzeum 30.5.2013 (oba konzervátoři).

Podhorácké muzeum pořádalo dva semináře:

- Setkání Jihomoravské sekce Komise konzervátorů - restaurátorů AMG ČR 28.2.2013;
- Synesthetica: studentské sympozium současné estetiky 15.11.2013, tento seminář byl uspořádán jako doprovodný program k výstavě „Klášter Porta coeli pověstmi opředen“;

MUZEUM V IVANČICÍCH

Badatelská činnost se soustředila mj. na výzkum v souvislosti s evidencí sbírkových předmětů v druhém stupni evidence. Podobně jako v předchozích letech nebyla vzhledem ke specifickým okolnostem vědeckovýzkumná činnost ve větším rozsahu možná.

- Heuristická činnost se zaměřila na výzkum v souvislosti s přípravou výstavy *Káva aneb Velké kouzlo malého zrnka* (Mgr. Marta Němečková).

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

S ohledem na personální obsazení pobočky a objem práce probíhala vědecko-výzkumná činnost především v souvislosti s přípravou výstav, zpracováním fondu a publikační činností.

Mgr. Martina Krajíčková (historik):

- Alois Kalvoda - v souvislosti s dalším zpracováním fondu a přípravou přednášky pro veřejnost;
- B. M. Eliášová - v souvislosti s přípravou výstavy *Dálky s vůní sakury* (2014);
- Sběratelství, výroba hraček - v souvislosti s výstavou *Autíčka aneb Lásky na čtyřech kolech*;
- Muzejně pedagogická činnost v novodobé historii šlapanického muzea - v souvislosti s přípravou textu do Sborníku Muzea Brněnska 2013;
- úspěšné absolvování kurzu *Základy muzejní pedagogiky* v MCMP MZM Brno (vypracování a obhajoba závěrečné práce);
- účast na odborných seminářích: pracovní sympozium edukačních pracovníků v rámci projektu Porta Culturae „Zpřístupnění muzejních sbírek nedospělým a handicapovaným“;
- konference *Textil v muzeu*, TM Brno;
- seminář o muzejní fotografii CITEM MZM;
- lektorská činnost.

Mgr. Simona Faberová (etnolog):

- Drobné sakrální památky ve Šlapanicích a Bedřichovicích - terénní výzkum, studium literatury a archivních pramenů v souvislosti s přípravou příspěvku do sborníku Muzea Brněnska a přednášky pro veřejnost;
- studium pramenů a literatury k tématu pohlednice, historie pošty v souvislosti s přípravou autorské výstavy *Pozdrav od Ježíška*;

- účast na odborných seminářích: Letniční zvyky a obyčeje, symposium 2013, Národní ústav lidové kultury ve Strážnici. Textil v muzeu, Technické muzeum v Brně. Etnografická komise AMG, Zlín;
- Šlapanické právo - studium literatury a pramenů k symbolu tržního práva, v souvislosti s instalací repliky práva na budově někdejší radnice, ve spolupráci s občanským sdružením Kavka Šlapanice;
- lektorská činnost.

Mgr. Klára Sovová (archeolog Muzea Brněnska):

- Studium pramenů a literatury k tématu pohřebních rituálů a zvyklostí v předkřesťanských dobách v souvislosti s přípravou autorské výstavy *Smrt je jen začátek*;
- studium pramenů a literatury v souvislosti s vybranými archeologickými lokalitami okresu Brno – venkov, povrchový průzkum na vybraných lokalitách ve Šlapanicích a okolí;
- studium pramenů a literatury ohledně osobností J. Stávka, Fr. Matějky, B. Dudíka v souvislosti se zpracováním starých sbírkových fondů;
- studium archivních pramenů v souvislosti se zpracováním starého ivančického fondu;
- konzultační činnost (pro studenty historických oborů);
- zpracování aktuální verze analýzy stavu depozitářů Muzea Brněnska v souvislosti s připravovaným centrálním depozitářem archeologických sbírek Muzea Brněnska;
- účast na odborných seminářích: seminář o muzejní fotografii CITEM MZM;
- tajemnice Jihomoravské Regionální archeologické komise k provádění archeologických výzkumu v daném regionu;
- lektorská činnost.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

- Přednáška PhDr. J. Hanáka týkající se zobrazení císaře Napoleona I. jakožto císaře během vernisáže repliky obrazu F. Gérarda „Napoleon v rouchu korunovačním“ (21.11.2013);
- účast PhDr. J. Hanáka a Mgr. J. Večeři na zasedání regionální komise historiků moravských a slezských muzeí AMG v Brně a v Kyjově;
- účast Mgr. J. Večeři plenárního zasedání Muzeologické komise v Národním muzeu v Praze (10.1.2013);
- účast za Muzeum Brněnska na veletrhu Regiontour a Go v Brně, na stánku JMK (18. 1.2013);
- účast na semináři muzejních a galerijních nocí v České republice a Dolním Rakousku - přeshraniční porovnání v Písku s přednáškou "Brněnská muzejní noc a aktivita Dlouhá muzejní a galerijní noc" (19.-20.3.2013);
- účast na sympoziu edukačních pracovníků „Zpřístupnění muzejních sbírek nedospělým a handicapovaným“ v rámci projektu Porta culturae ve Znojmě (6.-7.5.2013);
- účast na mezinárodní konferenci Muzeum a změna IV v Praze (12.-14.11.2013);

Konzultace, resp. metodická pomoc u studentských prací:

- magisterskou diplomovou práci autora Miroslava Kubiše s názvem „Marketing-propagace Technického muzea v Brně a jeho stav“ (Mgr. J. Večeřa)

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Odborní pracovníci se účastnili aktivně konferencí, PaedDr. Libor Kalina, Mgr. Jiří David, Mgr. Kristýna Cimalová, Mgr. Martina Kloudová a publikovali v různých titulech (Duha, Host, Kam, Věstník AMG).

Nejvýznamnější individuální výstupy:

- Jiří David – Vojen Drlík: *Josef Merhaut – literát dramatického Brna: První výstavní počin Památníku písemnictví na Moravě v novém roce*. Duha [online]. 2013, roč. 27, č. 1 [cit. 2014-01-13]. ISSN 1804-4255;
- Jiří David: *Škaredá obluda měšťácké vášně. Cenná svědectví zapomenutého prozaika Josefa Merhauta*. Host: Literární měsíčník č. 3, 2013, s. 46-49. ISSN 1211-9938;

- Jiří David: *Knihovny paměťových institucí: Knihovna Muzea Brněnska v digitálním světě*. Duha [online], 2013, roč. 27, č. 2 [cit. 2014-01-13]. ISSN 1804-4255;
- Jiří David: „Únavná spousta rukopisů“: *Raně novověké rukopisy ve sbírce rajhradského kláštera*. (referát, konference Rukopisná kultura raného novověku, Plzeň, 12. - 13. 9. 2013, Filozofická fakulta UK v Praze a Západočeské muzeum v Plzni);
- Jiří David: *Raně novověké právníkové rukopisy ve sbírce rajhradského kláštera*. In: Acta universitatis Carolinae, Philosophica et historica, v tisku (21 normostran).

6. Knihovní fond

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace spravuje knižní fond **Knihovny Muzea Brněnska**, registrovaný u Ministerstva kultury pod ev. č. 6205/2005, a knižní fond **Knihovny Benediktinského opatství Rajhrad**, registrovaný pod ev. č. 6206/2005. Obě knihovny jsou organizačně začleněny do Památníku písemnictví na Moravě.

Hlavní akcí v první polovině roku 2013 byla účast knihovny na Digitalizačním projektu Jihomoravského kraje. Bylo nutné provést výběr vhodných titulů, ve spolupráci s Národní knihovnou je opatřit příslušnými identifikátory (Česká národní bibliografie, Registr digitalizace), provést jejich fyzickou kontrolu a smluvně připravit výpůjčku pro digitalizační firmu. I přes krátké časové lhůty se podařilo takto připravit 19 titulů periodik a 461 neperiodických publikací, digitalizováno bylo celkem 101.623 stran, což při celkovém penzu 250.000 stran za celý digitalizační projekt představuje zřetelně nadprůměrný počet.

Projekt „Digitalizace dokumentů“ byl zaměřen na knižní a částečně sbírkový fond příspěvkových organizací Jm kraje. Z fondů Muzea Brněnska bylo digitalizováno 19 titulů periodik a 461 titulů neperiodických publikací (monografií), celkem bylo takto zpracováno 101.623 stran. Digitalizace odpovídala aktuálním standardům Národní digitální knihovny. Vzniklé komplexní digitální dokumenty budou zpřístupněny jak pracovníkům muzea, tak široké veřejnosti ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně prostřednictvím digitální knihovny Kramerius 4. Kromě vydaných publikací dodalo Muzeum Brněnska k digitalizaci také 5.145 archivních dokumentů, pocházejících výhradně ze sbírkového fondu Muzea ve Šlapanicích (fond Alois Kalvoda).

	Periodika (titul)	Počet digitalizovaných stran periodických publikací	Neperiodické publikace (titul)	Počet digitalizovaných stran neperiodických publikací
MB - knižní fond*	17	41.992	423	54.218
PPM - sbírka	0	0	3	117
MŠL - sbírka	2	367	12	1.700
MIV - sbírka	0	0	5	237
PMM - sbírka	0	0	18	2.992
Celkem	19	42.359	461	59.264

*) Zahrnuje i příruční knihovny poboček *Podhorácké muzeum a Muzea v Ivančicích*. V *Podhoráckém muzeu* šlo o dva soubory: publikace z Regionální knihovny s datací do roku 1960 a Tišnovské kulturní zpravodaje, v *Muzeu v Ivančicích* byly digitalizovány periodické publikace Ivančický zpravodaj z let 1929-1941 a 1971-2008, dále Výroční zprávy Blahoslavova gymnázia v Ivančicích, TJ Sokol Ivančice a Ročenka městského muzea v Ivančicích. Z neperiodických publikací, pocházejících z příruční knihovny *Muzea v Ivančicích*, byly do digitální podoby převedeny především publikace regionálně historického a vlastivědného rázu.

Celkový počet digitalizovaných stran činil 101.623 stran.

Počet digitalizovaných archiválií (vše ze Sbírký Muzea ve Šlapanicích) 5.145 archiválií. Tyto obrazové záznamy dokumentů budou postupně vkládány do databáze DEMUS.

Též v roce 2013 byla Knihovna Muzea Brněnska úspěšná v získání dotace na digitalizační projekt z dotačního programu VISK 6 Memoria mundi pro digitalizační akci tří rukopisů z Knihovny Benediktinského opatství v Rajhradě (historická knihovna v odborné správě Muzea Brněnska), pocházejících z 15. století. Při výběrovém řízení na zhotovitele na převedení těchto tří rukopisů (R 17 – 591 stran, R 349 – 477 stran, R 357 – 613 stran) do digitální podoby došlo k úspoře přidělených finančních prostředků, bylo tak možné na základě povolení MK ČR provést další digitalizaci dvou rukopisů (R 358 – 337 stran, R 401 – 181 stran). Celkem bylo digitalizováno 5 rukopisů o celkovém úhrnu 2.199 stran, jež jsou již zpřístupněny veřejnosti prostřednictvím digitální knihovny Manuscriptorium. V rámci projektu rukopis R 349 prošel komplexním restaurátorským zásahem.

Kromě katalogizace běžných přírůstků nadále pokračovala práce na katalogizačním zpracování benediktinské knihovny a knižní sbírky Muzea v Ivančicích.

Pokračovala také spolupráce s Moravskou zemskou knihovnou v Brně na katalogizaci historického sálu benediktinské knihovny.

Na konci roku spolupůsobili pracovníci knihovny při přebírání knižní pozůstalosti brněnského básníka Josefa Suchého, jejíž katalogizační zpracování zůstává významným úkolem pro rok 2014.

Celkový počet zkatalogizovaných neperiodických publikací (přidělených př. č. v r. 2013) činil 1.262 titulů, z toho nová katalogizace benediktinské knihovny 756 titulů, katalogizace Knihovny Muzea Brněnska 506 titulů. V oblasti periodik bylo přiděleno 4.231 nových př. č., z čehož na benediktinskou knihovnu připadá 268 př. čísel.

Knižní nesbírkové akvizice Knihovny Muzea Brněnska v r. 2013 čítaly celkem 297 titulů, sbírková knihovna Památníku písemnictví se rozrostla o 149 titulů, v ostatních sbírkových knihovnách bylo zkatalogizováno 34 titulů, do příručních knihoven poboček Muzea Brněnska přibylo 30 titulů.

Náklady na knižní fond činily - 16.242,65 Kč.

Nákup časopisů a novin se děje především formou předplatného pro jednotlivé pobočky, celková částka za předplatné činila - 8.631,00 Kč.

Knihovna pro prezenční výpůjčky knih zaznamenala 54 uživatelů a 439 knižních výpůjček (nejsou zahrnuty výpůjčky z příručních knihoven v pobočkách). – viz příloha x

Odborní pracovníci knihovny během roku publikovali příspěvky v kulturních či odborných periodikách (DUHA, měsíčník Host, Acta Universitatis Carolinae), jeden knihovník se aktivně zúčastnil odborné konference.

Knihovna připravila vydání 4 čísel bulletinu *Libri de bibliotheca nostra*, které se od poloviny roku distribuují již jen v elektronické podobě. Pracovníci knihovny se též intenzivně zapojují do činnosti profesního sdružení – Knižnické komise Asociace muzeí a galerií ČR.

Přehled zpracování provozu knihovny za rok 2013 je v příloze č. 2 této zprávy.

7. Propagace

Počátkem ledna 2013 – před zahájením veletrhů Go a Regiontour - byl vydán *informační leták Muzeum Brněnska v roce 2013* obsahující základní informace potřebné pro potenciální návštěvníky muzea včetně adres a kontaktů, otevírací doby, plánu výstav a dalších aktivit; leták byl vydán v češtině a v angličtině. Samostatné informační letáky existují (v češtině, angličtině a němčině, pro Památník Mohyla míru také ve francouzštině a ruštině) pro Podhorácké muzeum, Památník písemnictví na Moravě a pro Památník Mohyla míru).

Webové stránky www.muzeumbrnenska.cz. Muzeum Brněnska je v průběhu roku průběžně inovovalo a zprovoznilo kromě v české a anglické zčásti také v německé, v ruské a ve francouzské mutaci.

Webové stránky rozsáhle informovaly v roce 2013 o organizaci Literární soutěže Skrytá paměť Moravy a o seminářích pro potenciální autory - účastníky soutěže.

Pravidelné měsíční informace o expozicích, výstavách a dalších akcích Muzea Brněnska byly zasílány těmto periodikům, kde jsou uveřejňovány: Kam v Brně, Metro (Brno), Česká kultura, Program Brněnsko, Listy jižní Moravy.

Muzeum Brněnska (Památník Mohyla míru a Památník písemnictví na Moravě) bylo nadále zapojeno do projektu *Top cíle*, který představuje přeshraniční spolupráci s Rakouskem. V roce 2013 byly vytištěny další propagační materiály Památníku Mohyla míru a distribuovány do TIC a KIC v regionu. 11.9.2013 se uskutečnila v rámci tohoto projektu pracovní cesta zástupců obou Památníků do Dolního Rakouska za účelem propagace obou významných turistických lokalit. Dne 3.12.2013 pak proběhlo jednání zástupců projektu *Top cílů* ve slavkovském zámku a schválení finančního plánu na rok 2014.

Muzeum Brněnska (Památník Mohyla míru a Památník písemnictví na Moravě) se zapojilo do prvního ročníku projektu MYCENTROPE Erlebnis-Karte. Jde o poskytnutí slevové karty pro vstupy do obou památníků, které lze zakoupit na kontaktních místech v Rakousku. Projekt za českou stranu zajišťuje SNIP & CO, reklamní společnost, s.r.o. v Brně.

V roce 2013 také pokračovala spolupráce s partnery v projektu Porta culturae – aktivita Dlouhá muzejní a galerijní noc, kterou Muzeum Brněnska realizuje pro JMK. V roce 2013 proběhla pátá a závěrečná šestá etapa:

V páté etapě aktivity Dlouhá muzejní a galerijní noc byla pro zástupce jihomoravských kulturních a muzejních institucí připravena exkurze do Znojma na „Znojemskou muzejní noc“. Exkurze proběhla dne 24. 5. 2013 a zúčastnili se jí i partneři z dolnorakouského Kulturvernetzung Niederösterreich i z Jihočeského kraje.

V šesté etapě byla pro zástupce jihomoravských kulturních a muzejních institucí připravena exkurze do Dolního Rakouska na „Dlouhou muzejní noc“, ta proběhla dne 5. 10. a byla připravena ve spolupráci s dolnorakouským partnerem Kulturvernetzung Niederösterreich.

Dále došlo v páté i šesté etapě k odborné a organizačně-administrativní přípravě propagační brožurky aktivity (komunikaci s partnery, příprava a korekce textů, výběr a úprava fotografií, konzultace v grafickém studiu i s jednotlivými partnery).

Památník spolupracoval s obcemi slavkovského bojiště, Telnicí a Prací:

Ve spolupráci s obcí Prace byly zorganizovány *Napoleonské dny 2013* a Pietní akt ke 208. výročí bitvy (viz také výše). Ve spolupráci s obcí Telnice byla připravena: Malá napoleonská bitva se slavnostním odhalením Historické naučné stezky (viz také výše).

Muzeum Brněnska se zúčastnilo vlastním stánkem už počtvrté Knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě.

Ke všem výstavám byly vydány *samostatné plakáty a pozvánky*, k několika výstavám také *propagační letáčky*, k většině výstav byly zhotoveny *transparenty* na budovy muzeí; pozvánky byly adresovány všem *redakcím hromadných sdělovacích prostředků*, ale mimo jiné specificky také školám v okruhu působnosti muzea – těm byly při výjezdech odborných pracovníků také předávány osobně. Propagace všech akcí muzea probíhala prvotně na webu Muzea Brněnska, dále byly rozesílány elektronické pozvánky.

Průběžně probíhala propagace ve školách regionu.

K některým výstavám byly vydány zvláštní letáky, které byly distribuovány v partnerských institucích (Moravské zemské muzeum Mahenova knihovna v Brně) a na dalších obdobných místech.

Všechny výstavy a další akce byly *propagovány v celostátním a regionálním tisku a dalších sdělovacích prostředcích* (Brněnský deník rovnost, Vox, Tišnovský zpravodaj, Šlapanický zpravodaj, Kam v Brně, Rádio Proglas atd.), v Českém rozhlase Brno, v České televizi, v MF Dnes, MF Dnes – příloha Jihomoravské listy, v brněnské TV1, v tišnovské a ivančické televizi, Listy jižní Moravy.

Samostatnou kapitolu v propagaci tvořila akce *Muzejní noc*, která byla široce propagována jak vlastními silami, tak v rámci společné propagace muzeí v Brně.

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

Pokračovalo v započaté spolupráci s rádiem Petrov, které k některým výstavám odvyšovalo magazíny vytvořené spolu s kurátory výstav. Nově byly informace zasílány i na četné volnočasové weby

regionálního i celorepublikového dosahu, popř. na tematické weby dle obsahu výstavy (např. spolupráce s webem [www.model-land](http://www.model-land.cz) při propagaci výstavy *Autíčka*). Médii byly pravidelně zasílány tiskové zprávy a obrazový materiál k výstavám i doprovodným akcím. Pokračovala pravidelná spolupráce s regionální TV 21 a Šlapanickým zpravodajem.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Pro mediální prezentaci své činnosti se v roce 2013 využívalo převážně neplaceného zpravodajství a komentářů jak v elektronických, tak v print médiích. Trvalým mediálním partnerem Památníku je Český rozhlas Brno, dobrá spolupráce se rozvinula s Brněnskou televizí, zatímco spolupráce s Českou televizí je nepravidelná a svým způsobem nahodilá. Pokud jde o print média, dařilo se umisťovat základní informace v denících s jihomoravskou mutací, významný je zájem literárního měsíčníku *Host*, Kvěbuletýn Sdružení Q a možnosti, které poskytuje knihovnická DUHA, akce Památníku zveřejňuje pravidelně v brněnském KAM v Brně a v Rajhradském zpravodaji. Vlastní zájem médií o aktivity Památníku je dán mírou neotřelosti a atraktivnosti. Všeobecně větší mediální ohlas má krátkodobá akce než větší projekt. Zvýšené prezentaci Památníku měly posloužit pravidelné besedy v rámci cyklu *StřeDění*, ale i v tomto případě byl zájem médií určován především popularitou vystupující osobnosti. Vedle stránek Muzea Brněnska jsou nadále informace o Památníku na portálech *Česká literatura* a *Vaše literatura*, významnou pomocí je propagace prostřednictvím sdružení *Top cíle*. Památník se v rámci Muzea Brněnska opět zúčastnil knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě, v jehož virtuálním veletrhu je umístěna celoroční reklama jednotlivých publikací Muzea Brněnska.

8. Plánování a řízení

Činnost Muzea Brněnska probíhala v souladu s Plánem činnosti příspěvkové organizace na rok 2013 a to jak v hlavní činnosti, v doplňkové činnosti tak i v oblasti péče o majetek.

Již po několik let konstatujeme, že muzeum jako celek trpí stále nedostatkem depozitárních prostor pro uložení předmětů nesebírkové povahy, tak u sbírkových předmětů většího formátu, zejména depozitárních prostor pro uložení archeologických sbírek; Prozatím je pro příjem těchto sbírek vyhlášen „stop stav“, jak však již uvedeno výše, problém je akutní! Pobočky nadále musí odmítat větší, ale i menší vzácné formáty předmětů sbírkové povahy, které by velmi vhodně doplnily stávající sbírkový fond.

Ve všech pobočkách probíhaly různé revize v různých oblastech (stanovené zákony, vyhláškami, servisními smlouvami apod.).

PODHORÁCKÉ MUZEUM

Nepodařilo se vyřešit prostorové problémy, a to jak u předmětů nesebírkové povahy, tak u sbírkových předmětů většího formátu.

V souvislosti s tím pokračovaly (provizorní) úpravy velkého sálu v patře budovy. Pokračovalo také úsilí o vyřešení dlouhodobého problému provozu veřejných WC v zimním období. Zatím bez většího úspěchu.

Nebyla vyřešena výměna bezpečnostních mříží do depozitářů č. 1 – 3 a do oken depozitářů č. 5 a 6.

Dne 6.2.2013 se uskutečnila prohlídka objektu bývalé zvláštní školy v Předklášteří společně se zástupci Jihomoravského kraje za účelem možného využití budovy pro potřeby Muzea Brněnska.

Nepodařilo se realizovat instalaci propagačních reklamních ploch v Tišnově a v Předklášteří.

MUZEUM V IVANČICÍCH

Dlouhodobě trpí nedostatkem odborných pracovníků (akutně kurátorem – etnologem) a především vlastními prostorami pro výstavní činnost; často je odborná činnost Muzea v Ivančicích u veřejnosti zaměňována s činností místní příspěvkové organizace KIC Ivančice, která - mnohdy neodborně a do určité míry nahodile - provádí výstavní činnost v galerii Památníku Alfonse Muchy;

I tady se projevuje naprostý nedostatek depozitářů pro uložení archeologických sbírek (pro příjem těchto sbírek byl vyhlášen „stop stav“).

MUZEUM VE ŠLAPANICÍCH

V září 2013 proběhla rekonstrukce topení v objektu muzea prováděné jeho vlastníkem Městem Šlapanic, což mj. zlepšilo podmínky nejen pro práci zaměstnanců, ale také umožnilo zvýšit bezpečnost sbírkových předmětů ve stíněném depozitáři; nadále bohužel trvá naprostý nedostatek depozitárních prostor pro uložení archeologických sbírek.

PAMÁTNÍK MOHYLA MÍRU

V roce 2013 byla do kaple pořízená nová „nájezdová rampa pro vozíčkáře“ a také byly do interiéru nainstalovány datalogery k měření hodnot vlhkosti a teploty. Naměřené údaje budou vyhodnoceny a použity při zpracování projektu obnovy interiéru kaple. Po dlouhodobém příslibu VUT Brno na řešení neutěšeného stavu kaple, se v závěru roku podařilo prostřednictvím firmy Ing. Jan Červeňák z Prahy zahájit průzkumové práce a návrhem na opatření k odstranění vlhkosti (průzkum stavby, ventilační a odvlhčovací systém).

V muzeu probíhaly během roku různé opravy multimediální expozice, typu pořízení nových lamp do diaprojektorů, výměna řídicí jednotky expozice apod.

V expozici *Fenomén Austerlitz* proběhla úprava expozice - čištění - rozesklení některých vitrín.

Na základě postupného vzniku spár ve stavbě v části zázemí kavárny byl povolán statik, který zjistil havarijní stav střechy. Byl zpracován statistický posudek a projektová dokumentace odstranění havárie.

PAMÁTNÍK PÍSEMŇICTVÍ NA MORAVĚ

Činnost směřovala především k plánovanému otevření expozice v jižním křídle prelatury, další části klášterního areálu a jeho zpřístupnění veřejnosti k 31. října 2013. To výrazně přispělo jednak k rozšíření rozsahu výstavních prostor, ke zvýšení návštěvnického komfortu a předpokladu zlepšení bilance návštěvnosti i dalšímu zviditelnění Památníku.

Dokončení takzvané třetí etapy rekonstrukce klášterního areálu, respektive jeho části, která dlouhodobě slouží jako zázemí pro aktivity Památníku, bylo korunováno otevřením 2. prohlídkové trasy.

LÖW-BEEROVA VILA

V roce 2013 byla zahájena stavební obnova kulturní památky – vily a přilehlé zahrady z Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod, oblast podpory 2.1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch, který realizuje Jihomoravský kraj pod názvem projektu „Obnova secesní památky – vila a život rodiny Löw-Beerů“. Jako zhotovitel provedení stavební památkové obnovy byla vybrána na základě vyhlášeného výběrového řízení na veřejnou zakázku firma Tocháček, spol. s r.o.. Dle stanoveného harmonogramu zhotovitele obnovy byl stanoven předpoklad ukončení prací (kolaudace) v září 2014. Po skončení stavební památkové obnovy vily, zde bude umístěna dlouhodobá muzejní expozice pracovním názvem „Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat“ a souvisejících prostor pro návštěvníky, kterou bude realizovat Jihomoravský kraj, odbor kultury a památkové péče ve spolupráci s Muzeem Brněnska, příspěvkovou organizací. Jako podklad pro architekta expozice, který bude vybrán na základě výběrového řízení, je literární scénář s názvem „Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat“ zpracovaný autorkou Mgr. Vendulou Hnídkovou, Ph.D., ve kterém jsou navrženy obsahové náplně následujících výstavních prostor, studovny a knihovny a dalších prostor vily.

Cílem stálé expozice je prezentovat v architektonicky i historicky cenné budově Löw-Beerovy vily rozvoj města Brna jako moderního města, svět liberální buržoazie 2. poloviny 19. a prvních desetiletí 20. století. Expozice bude prezentovat toto téma z hlediska hospodářského, společenského a kulturního (a v tomto rámci zejména architektonického) s tím, že jejím přirozeným výsledkem je i (rodinou Löw-Beerů umožněný) vznik mimořádně cenné stavební památky zařazené na seznam UNESCO – vily Tugendhat.

V areálu Löw-Beerovy vily je nejen samotný objekt vily a zahrady, ale další objekt tzv. zahradní domek (kočárovna – celnice). Tento objekt byl do obnovy areálu zahrnutý na přelomu let 2012/2013 s cílem využití; v přízemí občerstvení (kavárna) a v patře výstavní (seminární) místnost. Výstavní místnost bude sloužit pro krátkodobé výstavy a pro pořádání seminářů, přednášek a workshopů, jež budou rozvíjet výstavní témata. Interiér výstavní místnosti bude po obvodu vybaven výstavními panely se spodními

vitřinami, dále mobilními sokly pro umístění trojrozměrných exponátů, pracovními stoly a sestavou židlí. Jako náměty výstav se nabízejí především historie a vývoj brněnské, potažmo československé architektury 19. a 20. století, v kontextu evropského vývoje; industriální architektura; památky světového dědictví UNESCO; politický, hospodářský a kulturní vývoj v 2. polovině 19. století a počátku 20. století v Brně; dějiny druhé světové války a holocaustu.

Záměr využití objektu byl v roce 2013 zařazen a schválen do Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod, oblast podpory 2.1 – Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch. Objednatelem je Muzeum Brněnska, příspěvková organizace. V závěru roku bylo vyhlášeno výběrové řízení na zhotovitele stavby „Celnice – zahradní domek Löw-Beerovy vily“. Ukončení stavebních prací a zahájení provozu v tomto objektu se očekává v termínu říjen/listopad 2014.

9. Poskytování standardizovaných služeb

dle § 10a Zákona č. 483/Sb., kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy:

odst. (1) **Standard územní dostupnosti** – je plněn;

odst. (2) **Standard časové dostupnosti** – je plněn;

a) *návštěvní (otevírací) doba* – výstavní prostory ve všech pobočkách Muzea Brněnska jsou otevřeny celoročně (Muzeum ve Šlapanicích má zavřeno, pokud se v dané době nekoná výstava, naopak otevírá své prostory po předchozí dohodě i mimo stanovenou otevírací dobu, především pro školní skupiny); výjimku představuje *Muzeum v Ivančicích*, které vystavuje v pronajatých prostorách spravovaných Městem Ivančice po dobu celkem půl roku, v r. 2013 to bylo celkem 141 dnů;

Přehled počtu dnů kdy byly pobočky Muzea Brněnska otevřeny pro veřejnost: Muzeum ve Šlapanicích – 199 dnů; Podhorácké muzeum – 309 dnů; Památník Mohyla míru – 327 dnů; Muzeum v Ivančicích – 141 dnů; Památník písemnictví na Moravě – 303 dnů.

b) *každoroční pořádání muzejních programů* – přehled činnosti v tomto bodě obsahují kapitoly *Doprovodné programy a akce k výstavám a Interpretace - doprovodné programy k výstavám, muzejní akce, publikace* (viz výše);

c) *každoroční zpracování informací o činnosti* – Zpráva o činnosti Muzea Brněnska za rok 2013 bude nejpozději do 15. 5. 2014 zveřejněna na webových stránkách Muzea Brněnska, příspěvkové organizace www.muzeumbrennska.cz;

d) *zajištění průběžného poskytování informací o sbírce atd.* – viz kapitoly *Interpretace - doprovodné programy k výstavám, muzejní akce, publikace a Vědeckovýzkumná činnost*;

odst. (3) **Standard ekonomické dostupnosti** – je plněn;

Ve všech pobočkách jsou do expozic a na výstavy poskytovány slevy, které zákon předpokládá; v roce 2013 byly uplatňovány tzv. Rodinné pasy; Familienpass, Sphercard, apod.;

odst. (4) **Standard fyzické dostupnosti** – je plněn;

Plně fyzicky dostupné, bez architektonických a jiných bariér, jsou expozice a výstavy poboček Památník Mohyla míru a Památník písemnictví na Moravě (obě pobočky disponují i WC pro tělesně postižené návštěvníky, v Památníku písemnictví na Moravě je návštěvníkům s tělesným postižením k dispozici transportní zařízení do prvního patra nebo výtah); zčásti jsou v tomto ohledu dostupné výstavní prostory Podhoráckého muzea (přízemí), obtížněji jsou dostupné výstavní prostory Muzea ve Šlapanicích; pokud jde o Muzeum v Ivančicích, vystavuje v pronajatých prostorách spravovaných Městem Ivančice, které jsou zčásti dostupné;

odst. (6) **Veřejné oznámení standardizovaných veřejných služeb** – je plněn;

Na počátku roku v prospektu vydávaném česky a anglicky a dostupném ve všech pobočkách muzea a také v informačních střediscích, prostřednictvím přehledu výstav v jednotlivých pobočkách (zájemci je obdrželi se vstupenkou), k dispozici jsou také inovované informační prospekty o Podhoráckém muzeu a klášteře Porta coeli a Památníku písemnictví na Moravě (česky, německy, anglicky) a prospekt o multimediální expozici Památníku Mohyla míru (česky, německy, anglicky, francouzsky, rusky), průběžně aktualizovány byly informace na webových stránkách v české mutaci, zčásti pak také v anglické a německé mutaci, už třetí rok byla v provozu i francouzská a ruská mutace, návštěvníci jsou informováni také pozvánkami, plakáty, vývěskami na budovách poboček Muzea Brněnska, zprávami a

články v periodickém tisku celostátním i regionálním, prostřednictvím České televize a Českého rozhlasu (regionálních i celostátních redakcí).

ZÁVĚR

S ohledem na vlivy, okolnosti a personální možnosti byl Plán činnosti Muzea Brněnska na rok 2013 splněn. Všechny záměry a plány se ovšem nepodařilo z objektivních důvodů realizovat. V této souvislosti je třeba vzít v potaz – a zdůraznit, že dosavadní stávající personální obsazení muzea odbornými pracovníky neodpovídá, resp. nedostačuje nejen potřebnému rozvoji muzea, ale ani požadavkům na plnění úkolů vyplývajících jednak z platných zákonů, zejména těch, které se týkají tvorby a uchování sbírek, jednak z poslání muzejní instituce v oblasti prezentace, služeb laické i odborné veřejnosti, spolupráce se školami apod.

Podklady pro zprávu o činnosti předložili:

PhDr. Josef Zecpal, vedoucí pobočky Podhoráckého muzea

Marie Havlíčková, vedoucí Muzea v Ivančicích

Mgr. Martina Krajíčková, vedoucí pobočky Muzea ve Šlapanicích

Mgr. Josef Večeřa, vedoucí Památníku Mohyla míru

PaedDr. Libor Kalina, vedoucí pobočky Památníku písemnictví na Moravě

Ve Šlapanicích 28. 2. 2014

Zpracovali:

Mgr. Antonín Reček

ředitel

Muzea Brněnska, příspěvková organizace

PhDr. Jaromír Hanák

zástupce ředitele

Předkládá a schvaluje:

Mgr. Antonín Reček

ředitel

Muzea Brněnska, příspěvková organizace

PLNĚNÍ ÚKOLŮ V OBLASTI HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2013

Oblast výnosů / v tis. Kč/

Muzeum Brněnska v roce 2013 hospodařilo s finančními prostředky v celkové výši Kč:	29 046
▶ příspěvek na provoz od zřizovatele	24 706
▶ dotace ze státního rozpočtu	80
▶ tržby z prodeje zboží a suvenýrů	1 552
▶ tržby ze vstupného	1 806
▶ tržby z prodeje služeb - parkoviště	141
▶ úroky	32
▶ jiné ostatní výnosy	280
▶ časové rozlišení transferů	125
▶ použití fondů	324

Oblast nákladů / v tis. Kč/

Muzeum Brněnska v roce 2013 mělo náklady ke dni 31. 12. 2013 v celkové výši Kč:	29 018
▶ spotřeba materiálů	785
▶ spotřeba energie	2 027
▶ vodné, stočné	34
▶ prodané zboží a suvenýry	1 089
▶ opravy a udržování	623
z toho - restaurování	262
▶ cestovné	135
▶ ostatní služby	4 595
▶ osobní náklady	15 228
▶ odpisy dlouhodobého majetku	2 256
▶ nákup majetku	1 940
▶ ostatní náklady	252

Muzeum Brněnska vykázalo zlepšený hospodářský výsledek ve výši:	28
---	----